

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่
ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
Opinion of the farmers about New Theory at Ban – Thungkoge,
Khare Sub – District, Chana District, Songkhla Province

โดย
นายราชน เด็นสว่าง

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ...30... เดือน ...กุมภาพันธ์... พ.ศ. ๒๕๕๓

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

..... ๓๐/๒/๕๓

(อาจารย์พีรชัย กุลชัย)

กรรมการปัญหาพิเศษ

..... ๗/๓/๕๓

(ผศ.ดร.สุรพล เศรษฐบุตร)

หัวหน้าภาควิชา

..... ๒/๓/๕๓

(อาจารย์สุขุมารณ์ จันทร์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่
 ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแก อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
 Opinion of the farmers about New Theory at Ban - Thungkoge,
 Khare Sub - District, Chana District, Songkhla Province

T096120

โดย

นายราชน เต็นสว่าง

ป.พ.
 รA37ค
 2542

เสนอ

เลขหมู่.....
 เลขทะเบียน..... 6120
 วัน,เดือน,ปี..... 2 506 2542

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร
บ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

โดย : นายราชน เด็นสว่าง

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์พิรัชย์ กุลชัย)

๓๐/๓๐/๕๓

การเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการทำเกษตรตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรเพื่อยังชีพ มีอาชีพเพื่อเสริมรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรยากจน ปัญหาพิเศษฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรรวมทั้งแหล่งรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ และศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยทำการศึกษาเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน 81 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.54 มีอายุเฉลี่ย 35 ปี มากที่สุดมี ร้อยละ 33.33 มีการศึกษาระดับ ป.6 มากที่สุดมีร้อยละ 41.97 ส่วนใหญ่อ่านออกและเขียนได้ดี นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม มีสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรเฉลี่ย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 56.79 อาชีพหลักคือทำสวนยางและทำนา อาชีพรองคือ ทำสวน และค้าขาย ในครัวเรือนของเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดิน เฉลี่ย 9.5 ไร่ มากที่สุดมีร้อยละ 32.09 เกษตรกรมีรายได้หลักจากการทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 55,347.5 บาท/ปี ถึงร้อยละ 30.86 ในการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรรับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบลและเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล โดยที่แหล่งความรู้ นั้นสามารถให้ข่าวสารความรู้และความเข้าใจกับเกษตรกรได้บ้างพอประมาณ รวมทั้งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นเกษตรกรจะปรึกษากับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล โดยที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวนี้ให้ความร่วมมือเกษตรกรเป็นอย่างดี ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทฤษฎีใหม่ ในด้านสังคมและเศรษฐกิจส่วนใหญ่เกษตรกรมีความเห็นว่าสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรไม่เหมาะสมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยเหตุผลที่ว่าเกษตรกรมีพื้นที่น้อยขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน แต่โดยรวมแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพอใจและสนใจที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ส่วนใหญ่คือ การที่เกษตรกรมีพื้นที่น้อย และระยะเวลาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ต้องใช้เวลานานเกินไป เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมและดูงานเพิ่มเติม รวมทั้งอยากให้มีการช่วยเหลือด้านพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ และเกษตรกรส่วนหนึ่งไม่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการอะไร

ข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่เกษตรควรศึกษาถึงความเป็นอยู่ ปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรก่อนทำการส่งเสริม และในการส่งเสริมเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ ครั้งต่อไปควรจัดเลือกเฉพาะเกษตรกรที่มีความสนใจ และมีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ของการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งจะช่วยให้สะดวกและง่ายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การศึกษาปัญหาพิเศษเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยมีอาจารย์ พิรัชย์ กุลชัย และ ผศ.ดร.สุรพล เศรษฐบุตร เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำรวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการศึกษาเป็นอย่างดี ผู้ศึกษาปัญหาพิเศษขอขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้ศึกษาปัญหาพิเศษยังได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลแค และเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบลแค รวมทั้งเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์โดยพร้อมเพรียงกัน จึงขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ราชน เต็นสว่าง

พฤษภาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(1)
สารบัญภาพ	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
คำนิยามศัพท์	2
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการศึกษา	33
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	46
สรุปผลการศึกษา	46
ข้อเสนอแนะ	47
เอกสารอ้างอิง	48
ภาคผนวก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงเพศของเกษตรกรบ้านทุ่งครก	34
2. แสดงอายุของเกษตรกรบ้านทุ่งครก	35
3. การศึกษา ความสามารถทางการศึกษาและศาสนาของเกษตรกร	35
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร	36
5. กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกร	36
6. การประกอบอาชีพของเกษตรกร	36
7. รายได้ของเกษตรกร	37
8. แหล่งรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร	38
9. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในด้านเศรษฐกิจและสังคม	40
10. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่	41
11. ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่	44
12. ความต้องการของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทฤษฎีใหม่	45

สารบัญภาพ

ภาพภาคผนวกที่		หน้า
1.	แผนที่แสดงลักษณะพื้นที่ต่าง ๆ ของบ้านทุ่งครก	50
2.	แบบจำลองทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ พื้นที่ 15 ไร่	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2540 เห็นชอบแบบปฏิบัติการบรรเทาปัญหาการว่างงานเสนอโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และกำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบการดำเนินการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบในแผนปฏิบัติการระยะยาวให้ดำเนินในโครงการพัฒนาการเกษตรเพื่อรองรับแรงงานที่กลับสู่ชนบทภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริโดยให้ช่วยเหลือและวางแผนงานสำหรับช่วยเหลือแรงงานที่ว่างงานหรือถูกเลิกจ้าง ที่เดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาและประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรให้มีรายได้และอาชีพที่ยั่งยืน

ในการพัฒนาการเกษตรตามสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจนั้นได้ทำขึ้นเพื่อการเร่งรัดในการเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการผลิตในภาคการเกษตร ให้เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศรวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรและแรงงานที่กลับสู่ภูมิลำเนา เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี และความรู้ทางด้านการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่เหมาะสมรวมทั้งจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ เงินทุนตามศักยภาพของท้องถิ่นต่าง ๆ

ดังนั้น ในหมู่บ้านทุ่งครกในพื้นที่ ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขยายโอกาสทางการประกอบอาชีพได้ โดยเมื่อเดือนธันวาคม ปี 2542 ได้มีการจัดฝึกอบรมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ขึ้น โดยมีการจัดคณะของเกษตรกรทุกครอบครัวโดยส่งตัวแทนครอบครัวละ 2 คนขึ้นไป เพื่อเข้าฝึกอบรมและรับฟังรูปแบบและลักษณะของวิชาการของเกษตรทฤษฎีใหม่โดยมีการจัดงานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาอย่างละเอียดและเข้าใจยิ่งขึ้น

จากการผ่านการฝึกอบรมดังกล่าวมานั้นเมื่อเกษตรกรกลับมาแล้วก็ยังนั่งเฉยและไม่มีความกระตือรือร้น ทั้งที่จะจัดหาหรือสนใจเท่าใดนั้นซึ่งในการจะดำเนินงานให้ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐต้องการนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของเกษตรกรด้วย ซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานคือ ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่ แต่เนื่องจากยังไม่เคยมีหน่วยงานให้ศึกษากับเกษตรกรในเรื่องนี้มาก่อน จึงเห็นว่าควรจะทำการศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ของเกษตรกรเพื่อที่จะได้ปรับปรุงงาน และรูปแบบให้ได้ประโยชน์ทั้งฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ หรือเกษตรกรเองอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา จำนวนแรงงานในครอบครัว ขนาดพื้นที่ที่ครอบครอง อาชีพ และรายได้ รวมทั้งแหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรบ้านทุ่งครกที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรบ้านทุ่งครกที่เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการเกษตรและสังคมบางประการของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ในเรื่องของ เพศ อายุ การศึกษา จำนวนแรงงานในครอบครัว ขนาดพื้นที่ที่ถือครอง อาชีพ รายได้ และแหล่งรับรู้ข่าวสารข้อมูลของเกษตรกร
2. เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นของเกษตรกรบ้านทุ่งครกที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่
3. เพื่อได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก
4. ผลของการศึกษาในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่รัฐในในการนำเอาผลการศึกษาไปวางแผนในการปรับปรุงการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลปัจจุบันและครอบคลุมพื้นที่

นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจของเกษตรกรหลังจากที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยแสดงออกมาในลักษณะบอก เช่น สนใจ พอใจ หรือสนับสนุน หรือลักษณะลบ เช่น ไม่สนใจ ไม่พอใจ ขัดแย้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง การทำการเกษตรในรูปแบบการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน คือ 30 : 30 : 30 : 10 ส่วนที่ 1 คือ พื้นที่ทำนา ทำสวน สระน้ำ และที่อยู่อาศัย ตามลำดับ ซึ่งต้องมีพื้นที่อย่างน้อย 15 ไร่ และประชากรในครอบครัว 5 – 6 คน

เกษตรกร หมายถึง ตัวแทนของเกษตรกรในแต่ละครอบครัว จำนวน 81 คน จาก 81 ครัวเรือน ในหมู่บ้านทุ่งครก ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

การรับรู้ หมายถึง ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่

ความพอใจ หมายถึง ความสนใจ การยอมรับในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรที่มีต่อการเกษตรทฤษฎีใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน

สภาพทั่วไป

คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (2542) ได้ทำการเก็บข้อมูลไว้ หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ลักษณะเป็นเขตพื้นที่ของ อบต. ดังนี้ หมู่บ้านทุ่งครกมีครัวเรือนทั้งสิ้น จำนวน 81 ครัวเรือน ราษฎรอาศัยจริง จำนวน 436 คน เพศชาย 189 คน เพศหญิง 247 คน รายได้ทั้งหมดของหมู่บ้านจากการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ในปี 2542 จำนวน 21,788 บาท

แหล่งน้ำ

1. ประเภทน้ำดื่มน้ำใช้

ในหมู่บ้านมีบ่อน้ำดื่มหรือบ่อขุดส่วนตัว จำนวน 61 บ่อ และบ่อน้ำดื่มหรือบ่อขุดสาธารณะ จำนวน 3 บ่อ

2. บ่อบาดาล

ในหมู่บ้านมีบ่อบาดาลส่วนตัว จำนวน 6 บ่อ และมีบ่อบาดาลสาธารณะ จำนวน 1 บ่อ และในหมู่บ้านนี้ไม่มีน้ำประปาใช้

3. แหล่งน้ำผิวดิน

ในหมู่บ้านทุ่งครก มีแหล่งน้ำผิวดินอยู่ ซึ่งเป็นลำคลองซึ่งมีขนาดเหมาะสมพอใช้

น้ำเพื่อการเกษตร

น้ำจากแหล่งน้ำในหมู่บ้านนี้ใช้สำหรับการทำการเกษตรไม่เพียงพอ คือจะแยกเป็น การทำนา ครั้งที่ 2 ปลูกพืชระยะสั้น ระยะยาว และใช้สำหรับทำสวนผลไม้ไม่เพียงพอ

การดำเนินการทำการเกษตร

ในหมู่บ้านทุ่งครก มีการดำเนินการในรูปแบบของสหกรณ์และกลุ่มต่าง ๆ คือ กลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน และกลุ่มเกษตรกรซึ่งกลุ่มสหกรณ์มีสมาชิก 12 ครัวเรือน และกลุ่มเกษตรกรมีสมาชิก 32 ครัวเรือน

ในหมู่บ้านมีโรงสี จำนวน 2 แห่ง ซึ่งมีขนาดเล็กไม่เกิน 20 แรงม้า และในหมู่บ้านมีครัวเรือนที่ประกอบกิจการเกษตรในบริเวณบ้านหรือหัวไร่ปลายนาเพื่อบริโภค และมีบางส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหลือขาย และบางส่วนประกอบอาชีพการเพาะปลูก ซึ่งในหมู่บ้านนี้ไม่มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรแบบผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่เลย

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพ

บ้านทุ่งครกมีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ จำนวน 81 ครัวเรือน ส่วนมากมีรายได้เฉลี่ย ครัวเรือนละ 75,000 บาทต่อปี โดยทั่วไปจะทำอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ซึ่งอัตราค่าจ้างทั่วไปประมาณ วันละ 120 บาท

ในกรณีทำนา

หมู่บ้านทุ่งครก มีพื้นที่ทำนาทั้งหมด 400 ไร่ ครัวเรือนที่ทำนาใช้ที่นาแยกตามขนาดพื้นที่ดังนี้ (รวมที่นาตนเองและเช่าผู้อื่น ทั้งที่อยู่ในเขตและนอกเขตหมู่บ้าน)

1. ไม่เกิน 5 ไร่ จำนวน 64 ครัวเรือน
2. ขนาด 6 – 10 ไร่ จำนวน 17 ครัวเรือน

ทุกครัวเรือนจะทำนาปีละ 1 ครั้ง และในปี 2542 ที่ผ่านมามีส่วนมากจะได้ผลผลิตข้าวเปลือกไร่ละ 380 กิโลกรัม ซึ่งอยู่ในช่วงที่คนส่วนใหญ่ขายข้าวเปลือก โดยขายได้เฉลี่ย กิโลกรัมละ 7 บาท โดยที่ส่วนใหญ่ขายให้กับโรงสีในหมู่บ้าน

ในการทำนาในหมู่บ้านจะใช้ปุ๋ยธรรมชาติ และปุ๋ยวิทยาศาสตร์และมีการใช้ สารเคมีกำจัดศัตรู วัชพืช โรคพืช โดยเฉลี่ยในการซื้อสารเคมีป้องกัน เฉลี่ยกว่าเรือนละ 250 บาทต่อไร่

ในกรณีทำไร่

หมู่บ้านทุ่งครกมีพื้นที่ทำไร่ อายุสั้นทั้งหมดจำนวน 857 ไร่ จำนวน 42 ครัวเรือน ในรอบปีที่ผ่านมาพืชไร่อายุสั้นที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ ปลูกมากเป็นอันดับหนึ่งคือ แตงกวา และปลูกปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจะปลูกในฤดูแล้งหลังทำนา ซึ่งพืชชนิดนี้พื้นที่ปลูกในหมู่บ้าน 87 ไร่ และในปีที่ผ่านมา ผลผลิตที่ได้ไร่ละ 1,100 กิโลกรัม ในชวงเวลานั้นคนส่วนใหญ่ขายผลผลิต ขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8 บาท โดยที่ส่วนใหญ่ไปขายเองในตลาด

ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเฉลี่ยครัวเรือนละ 380 บาทต่อไร่ ซึ่งโดยส่วนมากใช้ปุ๋ยธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารกำจัดศัตรูพืช เฉลี่ยครัวเรือนละ 180 บาท/ไร่

กรณีทำสวนผลไม้

พื้นที่ทำสวนผลไม้ทั้งหมด 80 ไร่ ครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้มี 35 ครัวเรือน ส่วนมากใช้พื้นที่ปลูกคร้วเรือนละ 2 ไร่ และมีรายได้จากการทำสวนผลไม้ครัวเรือนละ 60,000 บาท/ปี ผลไม้ที่ปลูกมากคือลองกอง

กรณีทำสวนผัก

พื้นที่ทำสวนผักทั้งหมด 17 ไร่ ครัวเรือนที่ทำสวนผัก จำนวน 12 ครัวเรือน ส่วนมากในพื้นที่ปลูกคร้วเรือนละ 1 ไร่ และมีรายได้ครัวเรือนละ 5,000 บาท/ปี ผักที่ปลูกมากคือมะเขือยาว

กรณีทำสวนยาง (นับรวมพื้นที่นอกพื้นที่ ของหมู่บ้านและรวมทั้งพื้นที่เช่าด้วย)

พื้นที่ทำสวนยางทั้งหมด 1,800 ไร่ ครัวเรือนที่ทำสวนยางทั้งหมด 80 ครัวเรือน ส่วนมากพื้นที่ปลูกคร้วเรือนละ 10 ไร่ ส่วนมากมีรายได้ครัวเรือนละ 50,000 บาท/ปี

กรณีทำการเกษตรฤดูแล้ง

พื้นที่ทำการเกษตรฤดูแล้ง (พืชไร่อายุสั้นและผัก) จำนวน 84 ไร่ ในการทำเกษตรฤดูแล้งครัวเรือนส่วนมากใช้น้ำจากแหล่งน้ำใต้ดิน คือบ่อขุด บ่อน้ำคั้น และอื่น ๆ และครัวเรือนที่ทำเกษตรฤดูแล้ง จำนวน 54 ครัวเรือน ในปีที่ผ่านมารายได้จากการขายผลผลิตคร้วเรือนละ 5,000 บาท/ปี

กรณีทำการเลี้ยงสัตว์

ในหมู่บ้านไม่มีทุ่งหญ้าสาธารณะที่ใช้เลี้ยงสัตว์ แต่มีครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เพื่อขายโดยมีการเลี้ยงวัว จำนวน 30 ครัวเรือน ซึ่งรายได้ประมาณ ปีละ 6,000 บาท ซึ่งวัวทั้งหมดที่เลี้ยง 90 ตัว

นอกจากนั้นยังมีเลี้ยงไก่ เป็ด เพื่อขาย 10 ครัวเรือน จำนวน เป็ด ไก่ ที่เลี้ยงเพื่อขาย จำนวน 150 ตัว ส่วนมากมีรายได้ในครัวเรือน 3,000 บาท/ปี

สัตว์ใช้งานและเครื่องจักรในการเกษตร

ครัวเรือนที่มีรถไถนาเป็นของตนเองจำนวน 10 ครัวเรือนและครัวเรือนที่ต้องการจ้างรถไถนา จำนวน 71 ครัวเรือน และปีที่ผ่านมาต้องจ้างรถไถนาเล็กครัวเรือนละ 1,500 บาท/ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิในที่ดินทำกิน

ครัวเรือนที่มีที่ดินเป็นของตนเองไม่ต้องเช่า จำนวน 74 ครัวเรือน และครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินแต่ต้องเช่าเพิ่มบางส่วน 7 ครัวเรือน โดยเช่าที่ดินจากคนในหมู่บ้าน

ในหมู่บ้านมีพื้นที่รวมทั้งหมด 5,000 กว่าไร่ และเป็นพื้นที่การเกษตร 4,105 ไร่ และส่วนที่เหลือจะเป็นพื้นที่อื่น ๆ

สภาพแรงงาน

คนในหมู่บ้านนี้ไปทำงานนอกตำบล จำนวน 5 ครัวเรือน โดยที่มีอายุ 15 – 18 ปีเต็ม ชาย 3 หญิง 2 คน และอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป ชาย 5 หญิง 4 คน

โดยส่วนมากไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งชายและหญิงภายในตัวอำเภอและจังหวัด

ซึ่งลักษณะดินโดยทั่วไปของหมู่บ้านทุ่งครกซึ่งทางกรมพัฒนาที่ดิน (2534) ได้อธิบายถึงลักษณะดินของหมู่บ้านทุ่งครกว่าเป็นดินที่จัดอยู่ในกลุ่มดินที่ 17 ชุดดิน หล่มเก่าจะมีตามสถานที่ต่าง ๆ คือ จังหวัดร้อยเอ็ด สายบุรี สุโขทัย และสงขลา มีลักษณะของดินคือเนื้อดินบน เป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทราย หรือดินเหนียวที่มีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแดงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็ก และแมงกานีสในดินชั้นล่าง ซึ่งเกิดจากตะกอนลำน้ำพบบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างเรียบตามลานตะพักลำน้ำ ระดับต้ำน้ำแข่งถึง 30 – 50 ซม. นาน 2 – 3 เดือน เป็นดินลึกมาก ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินมี pH 4.5

หลักการสำคัญของทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (มปป.) ให้หลักการสำคัญของทฤษฎีใหม่ไว้ดังนี้

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีหลักการคือ

1. เป็นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนน้อย แปลงเล็ก (ประมาณ 15 ไร่) ซึ่งเป็นอัตราร้อยละโดยเฉลี่ยของเกษตรกรทั่วไป
2. ให้เกษตรกรมีความพอเพียง ที่จะเลี้ยงตัวเองได้ (Self Sufficiency) ในระดับที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น
3. มีการผลิตข้าวบริโภคพอเพียงประจำปี โดยถือว่าครอบครัวหนึ่ง ไร่ 5 ไร่ จะมีข้าวพอกินตลอดปี ข้อนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎีนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. จะต้องใช้หลักเกณฑ์เฉลี่ยว่า ต้องมีน้ำใช้ระหว่างช่วงฤดูแล้ง ประมาณ 1,000 ลบ.ม. ต่อ 1 ไร่ หากแต่ละแปลงเกษตรมีเนื้อที่ 5 ไร่ และแบ่งตามสัดส่วน 30 : 30 : 30 : 10 จะมีพื้นที่การเกษตรที่ต้องการน้ำอยู่ 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

นาข้าว	5 ไร่	จึงต้องมีน้ำ	$5 \times 1,000 = 5,000$ ม ³
พืชไร่หรือไม้ผล	5 ไร่	จึงต้องมีน้ำ	$5 \times 1,000 = 5,000$ ม ³
		รวม	$= 10,000$ ม ³

ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีน้ำสำรองไว้หน้าแล้ง โดยเฉลี่ยประมาณ 10,000 ม³ จึงได้ตั้งสูตรคร่าว ๆ ว่าแต่ละแปลงประกอบด้วยสระน้ำเนื้อที่ 3 ไร่ ขุดลึก 4 เมตร จะมีน้ำจุได้ประมาณ 19,000 ม³

ที่อยู่อาศัยและอื่น ๆ	2 ไร่
นาข้าว	5 ไร่
พืชไร่ พืชสวน	5 ไร่
รวมทั้งแปลงเนื้อที่	15 ไร่

ในแปลงเนื้อที่ 15 ไร่ ให้จัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนแรก เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 20) ขุดเป็นสระเก็บน้ำ ไว้ใช้ในการเพาะปลูกโดยใช้ได้ทั้งปลูกข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกไม้ผลยืนต้น ปลูกพืชในน้ำและเลี้ยงปลา เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง

ส่วนที่สอง เนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ หรือร้อยละ 70 ใช้เป็นพื้นที่ประมาณการเกษตรกรรมต่าง ๆ

ส่วนที่สาม เนื้อที่ประมาณ 1.5 ไร่ หรือร้อยละ 10 ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ถนนและก่อสร้างคันดินหรือคูคลอง

อุปสรรคที่สำคัญที่สุด

อ่างเก็บน้ำ หรือสระ ที่มีน้ำเต็ม และได้รับน้ำให้เต็มเพียงปีละหนึ่งครั้งในหน้าฝน และจะมีการระเหยวันละ 1 ซม. โดยเฉลี่ย ในวันที่ไม่มีฝนตก หมายความว่า ในปีหนึ่ง ถ้านับว่าฝนไม่ตก 300 วัน ระดับของสระจะลดลง 3 เมตร (ในกรณีนี้ $\frac{3}{4}$ ของ 19,000 ลูกบาศก์เมตร) น้ำที่ใช้ได้จะเหลือ 4,750 ลูกบาศก์เมตร จึงต้องมีการเติมน้ำเพื่อให้เพียงพอ (สุเมธ ดันติเวชกุล, มปป.)

หลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2541) ได้ให้หลักการไว้ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแนวทางการพัฒนาการเกษตร “ทฤษฎีใหม่” เมื่อปี พ.ศ. 2532 ตามความเห็นที่ทรงคิดและคำนวณตามหลักวิชาการว่าเป็นสิ่งที่เกษตรกรหรือชาวนาควรปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นประจำ ได้แก่ ฝนแล้ง ความยากจน และเป็นหนี้สิน โดยวางบนสมมติฐาน ซึ่งยอมรับหรือตกลงในเบื้องต้นกันโดยปริยายบางประการ เช่น

- มีพื้นที่น้อย ประมาณ 15 ไร่ (น้อยกว่าอัตราถือครอง เฉลี่ย 25 ไร่)
- อยู่ในเขตเกษตรใช้น้ำฝน ฝนตกไม่ชุกนัก (ภาคกลาง อีสาน และภาคเหนือ)
- สภาพของดิน สามารถขุดบ่อเก็บกักน้ำเพื่อใช้อุปโภค บริโภค ได้
- เกษตรกรมีฐานะค่อนข้างยากจน มีสมาชิกครอบครัวปานกลาง (5 – 6 คน)
- ไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่ดีกว่าในบริเวณใกล้เคียง

ซึ่งมิได้รับสั่งให้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสทุกอย่าง แต่ให้นำไปทดลองทำ และได้ทรงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทดลองทดสอบ เพื่อหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อเขียนคำแนะนำสำหรับเกษตรกรต่อไป ทั้งนี้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องทำและพิสูจน์ว่าหากเกษตรกรปฏิบัติดังกล่าวจะสามารถพอเลี้ยงตนเองได้จึงควรทำเพิ่มอีกหลายแห่ง และติดตามข้อมูลต่อกันหลายปี เพื่อพิสูจน์ยืนยันทฤษฎีนี้ หากได้รับความสำเร็จก็ให้ขยายผลต่อไป หากไม่ได้รับความสำเร็จ ก็ต้องปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่เปลี่ยนแปลงไป และปัจจัยสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะทำให้ผลผลิต และรายได้ที่ได้รับแตกต่างกันไปด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชกระแสรับสั่งในพระราชวโรกาสต่าง ๆ กัน สรุปว่าทฤษฎีใหม่ มี 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การผลิต เป็นการผลิตให้พึ่งตนเองได้ ด้วยวิธีง่าย ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังให้พอมิกินไม่อดอยาก (15 มีนาคม 2539)

ชั้นที่ 2 เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ ร่วมแรงใน

1. การผลิต	2. การตลาด
3. การเป็นอยู่	4. สวัสดิการ
5. การศึกษา	6. สังคมและศาสนา

เพื่อให้พอมิกิน มีใช้ ช่วยให้ชุมชนและสังคมดีขึ้นไปพร้อม ๆ กัน ไม่รวยคนเดียว (12 กุมภาพันธ์ 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 3 ร่วมมือกับแหล่งเงินและแหล่งพลังงาน ตั้งและบริการโรงสี ตั้งและบริการร้านสหกรณ์ ช่วยกันลงทุน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท ซึ่งไม่ใช่ทำอาชีพเกษตรอย่างเดียว (13 กุมภาพันธ์ 2538)

จากหลักการสำคัญของทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นว่าเป็นวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนน้อย แปลงเล็ก (ประมาณ 15 ไร่) ให้เกษตรกรมีความเพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น มีการผลิตข้าวบริโภคเพียงพอ ประจำปี ต้องมีน้ำใช้ระหว่างช่วงฤดูแล้ว พัฒนาการในฐานะเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและทำงานร่วมกับประชาชน จึงควรดำเนินการตามบทบาทให้สามารถสนองตามแนวพระราชดำริ โดยนำแนวทางการดำเนินงานตามแผนงานต่าง ๆ ที่กรมการพัฒนาชุมชนให้รู้จักคิด ตัดสินใจและปฏิบัติ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถ

1. เลี้ยงตัวเองได้ในระดับชีวิตที่ประหยัด มีวิธีการคือ

1.1 ประหยัดทรัพย์

1.1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล ที่ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเก็บออมเงิน แล้วรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรสนับสนุนให้สามารถดำเนินการให้ก้าวหน้าไปสู่กิจกรรม

1) ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ รวมกันซื้อสินค้าราคาถูก

2) ยุงฉาง เป็นการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ รวมกันขายผลผลิตเพื่อให้ได้ราคาที่เป็นธรรม

3) ธนาคารข้าว เป็นการช่วยเหลือสงเคราะห์ให้ประชาชนที่มีฐานะยากจนขาดแคลนข้าวบริโภคในหมู่บ้าน ตำบล มีข้าว บริโภค อาจจะโดยให้แลกแรงงานหรือให้ฟรี

4) ให้กู้ยืมเงิน เป็นการสนับสนุนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ เกี่ยวกับเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ และบรรเทาความเดือดร้อน

การส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทจัดตั้ง และดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ฯ จึงเป็นเรื่องของวิธีการที่จะทำให้ประชาชนรู้จักประหยัด โดยอาศัยการพัฒนาจิตใจเป็นตัวนำ ทำให้เกิดการประหยัด ส่วนกิจกรรมศูนย์สาธิตการตลาด ยุงฉาง การให้กู้ยืมเงิน เป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพราะสามารถช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

1.1.2 ส่งเสริมให้เด็กรู้จักประหยัดและเก็บออม โดยสนับสนุนให้สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในทางปฏิบัติ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง เป็นผู้สมัครใจหรือเป็นผู้รับรอง

และคอยดูแลเด็กเดือนให้ส่งเงินสัจจะสะสมอย่างสม่ำเสมอ เป็นการฝึกฝนให้เด็กมีความรับผิดชอบ ต่อตัวเอง และต่อสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ คนอื่น ๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กรู้จักประหยัด และเก็บออมมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนฯ

1.1.3 ส่งเสริมให้เยาวชน รู้จักประหยัดโดยให้สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพื่อส่งเสริมให้รู้จักประหยัดและเก็บออมเงิน และยังเป็น การปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง เพื่อนสมาชิก สังคม และชุมชน

1.1.4 ส่งเสริมให้สตรีในหมู่บ้าน ตำบล ที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีความประหยัด และเก็บออมเงิน โดยสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินในท้องถิ่น ของ ประชาชนเอง

1.1.5 ส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ สมัครเป็นสมาชิกวิสาหกิจกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิต เพื่อจะได้มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงานด้านอาชีพ แทนการกู้ยืมนายทุนเงินกู้ ี่ไปลงทุนซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงโดยไม่จำเป็น (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2531)

1.2 ประหยัดน้ำ

กรมการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ทำนบ ฝาย เขื่อน ทางระบายน้ำ สระ หนองน้ำ คลองตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 แต่ได้ดำเนินงานอย่างจริงจังเมื่อปี 2535 เป็นต้นมา โดยสนับสนุน การดำเนินกิจกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำแก่ประชาชน โดยจัดตั้ง

1.2.1 กลุ่มผู้นำการใช้น้ำ ซึ่งประกอบด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้า กรรมการ หมู่บ้าน ฝ่ายกิจกรรมการพัฒนาในหมู่บ้านที่มีโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นกรรมการทำหน้าที่ ให้การสนับสนุน หรือจัดการเกี่ยวกับการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก อำนวยการบริการสร้างแหล่ง น้ำ ให้ความรู้เผยแพร่ความคิดเกี่ยวกับการใช้น้ำแก่เกษตรกร

1.2.2 กลุ่มผู้ใช้น้ำ เน้นการสนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อสนับสนุนกิจกรรม ด้านอาชีพภายใต้ความต้องการของกลุ่ม (สุคนธ์ จิตุชัย, มปป.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2541) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ไว้ ดังต่อไปนี้

1. การทำเกษตรแบบผสมผสาน แบบสวนรอบบ้าน หรือแบบไร่นาสวนผสม เป็นวิธี เกษตรกรรมที่เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม รู้จักทำกันมานานแล้ว นับเป็นร้อยปี เช่น พื้นที่ ที่อยู่ริมแม่น้ำ เขตที่มีฝนชุก หรือรอบ ๆ ที่อยู่อาศัย การวิจัยและการพัฒนาเรื่องนี้ก็มีมากกว่า 30 ปีแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พื้นที่เกษตรที่อาศัยน้ำฝน ขณะที่ยังมีพื้นที่กว่าร้อยละ 78 ส่วนใหญ่อยู่ในเขตที่มีฝนค่อนข้างน้อย และเป็นนาข้าวและพืชไร่ เกษตรกรยังคงทำการปลูกพืชได้ปีละครั้ง ในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และเสี่ยงกับความเสียหายอันเนื่องมาจากความแปรปรวนของ ดิน ฟ้า อากาศอยู่เสมอ อาจจะมีการขาดบ่อหรือสระเก็บกักน้ำไว้ใช้บ้าง แต่ก็ไม่มีขนาดแน่นอน ระบบปลูกพืชก็ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวส่วนใหญ่ปลูกพืชชนิดเดียว

3. พื้นที่เกษตรที่มีการชลประทาน ขณะนี้มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 22 หากมีน้ำเพียงพอสำหรับการปลูกพืชในฤดูแล้ง เกษตรกรจะทำการอย่างประณีต เข้มข้น ใช้ปัจจัยการผลิตสูง บางแห่งระบบการส่งน้ำมีการสูญเสียมากกว่า 40% ผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ หรือคลองส่งน้ำเท่านั้นที่มีโอกาสได้รับน้ำและบางทีก็ไม่ทำการเพาะปลูก

4. เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2532 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเริ่มประเดิมกิจกรรมมูลนิธิชัยพัฒนา และพระราชดำริ “การพัฒนาแบบใหม่” โดยได้มีพระราชกระแสให้มูลนิธิชัยพัฒนา จัดซื้อที่ดินวัดมงคล ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 16 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวา บริเวณริมถนนพหลโยธิน กม. 116 – 117 เพื่อจัดตั้งศูนย์บริการพัฒนา ตามแนวพระราชดำริ เป็นต้นแบบเพื่อสาธิตการพัฒนาด้านการเกษตรและเพื่อประสานความร่วมมือระหว่าง วัด ราษฎร รัฐ เผยแพร่อาชีพและจริยธรรมแก่ประชาชนและหากประสบความสำเร็จก็จะใช้เป็นแนวทางในที่อื่นต่อไป

5. การเลือกพื้นที่ ณ จุดนี้ ทรงได้จาก “จินตนาการ” และ “ความคิดฝัน” ประกอบการพิจารณาค้นหาจากแผนที่จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นแหล่งน้ำใช้น้ำฝนที่ใกล้กรุงเทพฯ

6. ในด้านการเกษตรได้พระราชทานพระราชดำริให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก 60% ใช้พื้นที่พัฒนาการเกษตร ส่วนที่สอง 30% ใช้สร้างสระเก็บกักน้ำและส่วนที่สาม 10% จัดเป็นที่อยู่อาศัย ถนนและคันดินหรือคูคลอง

7. ต่อมาได้พระราชทานแนวเกษตรกรรม ซึ่งต่อมาทรงใช้ชื่อว่า “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้ทรงคิดและคำนวณตามหลักวิชา ถึงวิธีการบริหารทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยกำหนดสิ่งที่เกษตรกรหรือชาวนาควรปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นประจำ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นหนี้สินและยากจน แต่การจะปฏิบัติให้บังเกิดผล จะต้องมิตสมมติฐาน (Hypothesis) เบื้องต้นของเกษตรกรซึ่งควรยอมรับหรือตกลงโดยปริยายบางประการ เช่น

7.1 มีพื้นที่น้อย ประมาณ 15 ไร่ (น้อยกว่าอัตราการถือครองที่ดินเฉลี่ยซึ่งประมาณ 25 ไร่

7.2 อยู่ในเขตเกษตรใช้น้ำฝน ฝนตกไม่ชุกนัก (ภาคกลาง อีสาน และเหนือ)

7.3 ที่ดินมีสภาพที่สามารถขุดบ่อเก็บกักน้ำได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 7.4 ฐานะค่อนข้างยากจน (เทียบกับคนอื่น)
- 7.5 มีสมาชิกครอบครัวปานกลาง (ประมาณ 5 – 6 คน)
- 7.6 ในระยะแรก จะมีความเพียงพอตามอัตภาพ พอเลี้ยงตัวเองได้ ไม่รวยแต่ไม่อดอยาก
- 7.7 ไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่ดีกว่า บริเวณใกล้เคียง
- 7.8 ต้องประหยัดและมีความสามัคคีกันกับเพื่อนบ้าน

8. “สิ่งที่ควรปฏิบัติ” หรือ “วิธีการ” และ “วัตถุประสงค์” ของการปฏิบัติตามทฤษฎีนี้ คือ แบ่งแปลง 15 ไร่ ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 5 : 5 : 3 : 2 หรือร้อยละ 33.3 : 33.3 : 20.0 : 13.3 ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงเป็นอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 เหมือนที่วัดมงคลและเพื่อให้ตัวเลขลงตัวและจำง่าย

พื้นที่ 30% ใช้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันของครอบครัว เพื่อให้เพียงพอบริโภคตลอดปี ในฤดูแล้งถ้ามีน้ำเพียงพออาจปลูกพืชราคาดี เพื่อให้เป็นอาหารประจำวันและเพื่อจำหน่าย

พื้นที่ 30% ใช้ปลูกพืชอื่นต้น พืชไร่ และพืชสมุนไพร

พื้นที่ 30% ใช้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อเสริมน้ำฝนในฤดูฝน ปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนถึงเลี้ยงสัตว์น้ำและอุปโภค บริโภค

พื้นที่ 10% ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ถนน คันดิน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

9. ในปี 2535 ทรงรับสั่งให้มูลนิธิชัยพัฒนาซื้อพื้นที่ที่วัดมงคลเพิ่มเติมอีกประมาณ 15 ไร่เศษ เพื่อใช้เป็นแปลงทดสอบทฤษฎีใหม่ และต่อมาได้ทรงให้ทดสอบอีกแห่งหนึ่ง ที่บ้านกุดตอแก่นตำบลกุดสินคุ่มแก้ว อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พื้นที่ประมาณ 13 ไร่ 3 งาน

10. วันที่ 25 มกราคม 2535 ทรงมีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำ ที่บ้านห้วยหินขาว ตำบลเขาคิน อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ในพื้นที่ประมาณ 480 ไร่ สามารถเก็บกักน้ำได้ประมาณ 700,000 – 800,000 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อให้สามารถส่งน้ำให้แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในพื้นที่ได้ประมาณ 3,000 ไร่ เพื่อให้เป็น “ทฤษฎีใหม่ที่สมบูรณ์” และทรงพระกรุณาพระราชทานเปลี่ยนชื่อ “วัดมงคล” เป็น “วัดมงคลชัยพัฒนา”

11. ทรงอธิบายวิธีการสั้น ๆ ให้สรุปแต่ทุกข้อมูล และตัวเลขที่พระราชทาน เป็นตัวเลขที่ได้คำนวณอย่างละเอียด แต่บางอย่างที่เป็นข้อมูลทางชีวภาพและสังคมไม่ได้กำหนดรายละเอียดชัดเจนเพื่อให้ยืดหยุ่นแตกต่างกันไปได้

12. ไม่ได้รับสั่งให้ปฏิบัติตามพระกระแสพระราชดำรัสทุกอย่าง แต่ให้นำไปทดลองทำ และได้ทรงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทดลองทดสอบ 2 ท้องที่ คือ ที่สระบุรี และกาฬสินธุ์ เพื่อหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อเขียนคำแนะนำสำหรับเกษตรกรต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องทำและพิสูจน์ว่า หากเกษตรกรปฏิบัติดังกล่าวจะสามารถพอเพียงเลี้ยงตัวได้ จึงควรทำเพิ่มอีกหลายแห่งและศึกษาข้อมูลติดต่อกันหลายปี เพื่อพิสูจน์หรือยืนยันทฤษฎีนี้ หากได้รับความสำเร็จก็ขยายผลต่อไป หากไม่ได้รับความสำเร็จ ก็ต้องปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสม

14. หาก “สมมติฐาน” เปลี่ยนแปลงไปและปัจจัยสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม ผลผลิตและรายได้ที่ได้รับย่อมแตกต่างกันไปด้วย และคำแนะนำวิธีการแต่ละท้องที่จึงอาจแตกต่างกันได้ เช่น ขนาดของแปลงอาจจะเล็กกว่า 10 ไร่ อัตราส่วนของการแบ่งแปลงอาจเปลี่ยนแปลงไป ใส่น้ำอาจจะน้อยกว่า 30% การให้น้ำอาจใช้ตุ้มน้ำหรือน้ำหยด บางแห่งเป็นที่ลุ่มอาจต้องทำคันดินกั้นน้ำท่วม เป็นต้น

15. ปัจจุบันยังไม่มีคำแนะนำของทางราชการที่ชัดเจนสมบูรณ์แต่ละพื้นที่ แต่คำแนะนำที่ควรให้แก่เกษตรกรหรือเกษตรกรที่จะทดลองปฏิบัติ จะต้อง มี “ฐาน” เริ่มต้นที่ใกล้เคียงกับสมมติฐานของทฤษฎี (ข้อ 7) และพิจารณาปรับอัตราส่วนของการแบ่งพื้นที่ ตำแหน่งของสระน้ำ ชนิดของพืช และ ฯลฯ ให้เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมทุกด้าน การขุดน้ำเป็นการลงทุนที่สูง อาจจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากราชการบางส่วน

16. พระราชกระแสรับสั่งเมื่อวันอาทิตย์ ที่ 4 ธันวาคม 2537 “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเข้าใจว่าจะดำเนินไปได้ในที่นี้ (วัดมงคลชัยพัฒนา) แต่ที่อื่นยังไม่ทราบว่าทำได้หรือไม่ ที่นายฯ บอกว่าจะขยายทฤษฎีนี้ไปทั่วประเทศก็ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้หรือไม่ เพราะว่าจะต้องมีปัจจัยสำคัญคือ ปัจจัยน้ำ แล้วก็ต้องสามารถที่จะให้ประชาชนเข้าใจและยินยอม ถ้าเขาไม่ยอมก็ทำไม่ได้ ฉะนั้นทฤษฎีใหม่นี้จะขยายขึ้นไปได้ อาจจะทั่วประเทศ แต่ต้องช้า ๆ เพราะว่าจะต้องสิ้นเปลือง สิ้นค้า ใช้จ่ายไม่ใช่น้อย ๆ แต่ค่าค่อย ๆ ทำ และเมื่อทำแล้วก็นึกว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ประชาชนมีกินแบบอัตรภาพ คือ อาจไม่รวยมาก แต่ก็พอกินไม่อดอยาก ฉะนั้นก็นึกว่า “ทฤษฎีใหม่” นี้ คงมีประโยชน์ได้แต่ต้องทำด้วยความระมัดระวัง

17. พระราชกระแสรับสั่งเมื่อวันจันทร์ ที่ 4 ธันวาคม 2538 ฉะนั้น จึงทำทฤษฎีใหม่เพื่อที่จะให้ประชาชนมีโอกาสทำเกษตรกรรมให้พอกิน ถ้ามีน้ำพอดีในปีไหน ก็สามารถที่จะประกอบ การเกษตรหรือปลูกข้าวที่เรียกว่านาปีได้ ถ้าต่อไปในหน้าแล้ง น้ำมีน้อย ก็สามารถที่จะใช้น้ำที่กักไว้ในสระเก็บกักน้ำของแต่ละแปลงมาทำการปลูก แม้แต่ข้าวก็ยังปลูกได้ ไม่ต้องไปเบียดเบียนชลประทานระบบใหญ่ เพราะมีของตัวเอง แต่ก็อาจจะปลูกผักหรือเลี้ยงปลาหรือทำอะไรอื่น ๆ ก็ได้ ทฤษฎีใหม่นี้มีไว้สำหรับป้องกันความขาดแคลน ในยามปกติก็จะทำให้ร่ำรวยมากขึ้น ในยามที่มีอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัวได้เร็ว โดยไม่ต้องให้ทางราชการไปช่วยมากเกินไปนัก ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่พึ่งตนเองได้อย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. เกษตรกรรมวิธีอื่น ๆ

18.1 เกษตรกรผู้ที่มีพื้นฐานต่าง ๆ ไม่ตรงกับสมมติฐาน เช่น มีพื้นที่มาก มีแหล่งน้ำ สมบูรณ์ ฐานะดี และมีสมาชิกในครอบครัวน้อยต้องจ้างแรงงาน ก็มีสิทธิจะทำการเกษตรที่ คล้ายคลึงกับแนวทฤษฎีใหม่ได้ แต่เป็นการเกษตรผสมผสานตามปกติหรือเกษตรชลประทานตาม ปกติไม่น่าเรียกว่า เกษตรกรรม “ทฤษฎีใหม่” แต่ถ้าจะทำให้ตรงตาม “ทฤษฎีใหม่” จะต้องใช้น้ำ อย่างประหยัด แบ่งแปลงคล้ายคลึงกัน

18.2 ถ้าพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวหรือปลูกข้าวไม่ได้ ทั้งข้าวสารและข้าวไร่ ก็ไม่ใช่เกษตรกรรม “ทฤษฎีใหม่” แต่เป็นการทำไร่หรือทำสวนผสมตามปกติ

18.3 ถ้าขุดบ่อแล้วเก็บน้ำไม่ได้ก็ไม่ใช่ “ทฤษฎีใหม่” แต่เป็นการทำเกษตรใช้น้ำฝน ตามปกติ

18.4 บางรายที่มีสระน้ำขนาดเล็กอยู่แล้ว แต่ปลูกข้าวหรือปลูกพืชสวนพืชไร่อย่าง เดียวก็เป็นการเกษตรอย่างธรรมดา แต่ถ้าเปลี่ยนไปปลูกข้าวผสมกับพืชสวนและพืชไร่ในส่วน ผสมใกล้เคียงกับ 30 : 30 : 30 : 10 ก็ควรจัดได้ว่าเป็นการเกษตร “ทฤษฎีใหม่”

18.5 ถ้ามีพื้นที่มาก แต่อยู่ในเขตใช้น้ำฝนและไม่มีน้ำชลประทาน อาจแบ่งพื้นที่บาง ส่วนทำการเกษตรแบบ “ทฤษฎีใหม่” บริเวณใกล้ที่อยู่อาศัย พื้นที่ที่เหลือส่วนใหญ่ยังคงทำการ เกษตรน้ำฝนต่อไป

18.6 พื้นที่ที่เคยปลูกพืชยืนต้นอุตสาหกรรมที่มีราคาดีอยู่แล้ว เช่น ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน มะพร้าว ผลไม้ ก็ควรดำเนินการต่อไป ไม่จำเป็นต้องโค่นมาทำการเกษตร “ทฤษฎีใหม่”

19. “ทฤษฎีใหม่” ที่สมบูรณ์

พระราชดำรัสเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2535 “หากให้ทฤษฎีสมบูรณ์ สระน้ำทำหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ ก็มีความจำเป็นต้องมีแหล่งน้ำใหญ่มาก่อน เพิ่มเติม”

การมีแหล่งน้ำใหญ่มากเพิ่มเติม จะทำให้แปลงเกษตรกรรม “ทฤษฎีใหม่” ลดความ เสี่ยงจากฝนแล้งอย่างแน่นอน และเป็นวิธีการกระจายน้ำชลประทานและกระจายความอุดม สมบูรณ์ชุ่มชื้นไปในพื้นที่การเกษตรมากกว่าระบบเกษตรชลประทานแบบดั้งเดิมหรือแบบประณีต มากกว่า 3 เท่า ปัจจุบันได้โปรดเกล้าฯ ให้กรมชลประทานสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ สำหรับเติม แปลง “ทฤษฎีใหม่” ในเขตอำเภอเขาวง กาฬสินธุ์

20. “ทฤษฎีใหม่” ขึ้นก้าวหน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชกระแสรับสั่งในพระวโรกาสต่าง ๆ กัน สรุปได้ ดังนี้

ทฤษฎีใหม่ มี 3 ชั้น

ชั้นที่ 1 การผลิตเป็นการผลิตให้พึ่งตนเองได้ ด้วยวิธีง่าย ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังให้พอมีพอกิน ไม่อดอยาก (15 มีนาคม 2537)

ชั้นที่ 2 เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ ร่วมแรงใน

1. การผลิต	2. การตลาด
3. การเป็นอยู่	4. สวัสดิการ
5. การศึกษา	6. สังคมและศาสนา

เพื่อให้พอมีพอกิน มีใช้ ช่วยให้ชุมชนและสังคมดีขึ้นไปพร้อม ๆ กัน ไม่รวยคนเดียว (12 กุมภาพันธ์ 2538)

ชั้นที่ 3 ร่วมมือกับแหล่งเงินและแหล่งพลังงาน ตั้งและบริการโรงสี ตั้งและบริการร้านสหกรณ์ ช่วยกันลงทุน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทซึ่งไม่ใช่ทำอาชีพเกษตรอย่างเดียว (13 กุมภาพันธ์ 2538)

21. ขณะนี้มีเกษตรกรหลายแห่งทั่วประเทศต่างตื่นตัวดำเนินการเกษตรแบบ “ทฤษฎีใหม่” กันเป็นจำนวนมาก บางแห่งได้รับความช่วยเหลือด้านการชุดบ่อและวัสดุการเกษตรจากทางราชการ เช่น กปร. กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และกองทัพบก เป็นต้น ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างชัดเจนนัก แต่ก็มีเหตุผลที่มั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการอาจจะมากน้อยต่างกัน ไปบ้างตามปัจจัย คือ “ฐาน” ที่แตกต่างกันไป ผู้ที่ประสบความสำเร็จแล้วขณะนี้ ส่วนมากเป็นเกษตรกรทฤษฎีใหม่แบบประยุกต์หรือเกษตรกรวิธีอื่น ๆ ซึ่งทำกันมาก่อนแล้ว แต่ก็เป็นที่ดีเพราะทำให้มีผู้ที่เข้าใจวิธีทำเกษตรกรรม “ทฤษฎีใหม่” ที่ถูกต้องมากขึ้น

แนวทางการดำเนินโครงการ

1. เนื่องจากหลักการของทฤษฎีใหม่ โดยเฉพาะในชั้นที่ 1 ที่เน้นถึงการทำการเกษตรในระดับที่ให้เกษตรกร ทำการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้ ด้วยวิธีง่าย ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง ให้พอมีกินไม่อดอยากเป็นการดำเนินการในลักษณะสาธิตทดลอง

2. จะต้องดำเนินโครงการในลักษณะที่ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในขบวนการเรียนรู้ ที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการตัดสินใจในแผนการผลิตด้วยตัวเกษตรกรเอง และเป็นลักษณะทางเลือกหนึ่งของเกษตรกร

3. ต้องดำเนินการสร้างเครือข่าย ในระบบการส่งเสริมในลักษณะของโครงการสาธิตเพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้ประสบการณ์ จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ความช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต และเงินทุน ให้เกษตรกรเป็นผู้จัดหาโดยอิสระ ในกรณีที่เกษตรกรมีความสามารถในการลงทุน เช่น มีที่ดินเป็นของตนเอง ควรให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการลงทุนด้วยเงินออมของตนเอง

5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ต้องคำนึงศักยภาพของพื้นที่ซึ่งควรเป็นพื้นที่ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ หรือในพื้นที่แหล่งน้ำที่สามารถกระจายน้ำชลประทานได้ (กองวางแผนและโครงการพิเศษ, 2543)

ข้อพิจารณาในการคัดเลือก โดยกองวางแผนและโครงการพิเศษ (2543)

ปี 2541 ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ดังนี้

1) หลักเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่

- (1) อยู่ในเขตใช้น้ำฝน ฝนตกไม่ชุกนัก
- (2) สภาพของดิน สามารถขุดเก็บกักน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคได้
- (3) ต้องทำนาได้
- (4) สามารถปรับพื้นที่เพื่อปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่และผักสวนครัวได้

2) หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเกษตรกร

- (1) มีพื้นที่น้อยประมาณ 15 ไร่ (พื้นที่ติดต่อกัน)
- (2) มีฐานะค่อนข้างยากจน
- (3) มีสมาชิกในครอบครัวปานกลาง (ประมาณ 5 – 6 คน)
- (4) ไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่ดีกว่าในบริเวณใกล้เคียง

3) กลุ่มเป้าหมายเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- (1) กลุ่มแรงงานคือนดินที่มีความประสงค์จะทำการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของครอบครัว และมีแหล่งน้ำอยู่แล้ว
- (2) กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่มีความประสงค์จะทำการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของครอบครัว และมีแหล่งน้ำอยู่แล้ว
- (3) กลุ่มแรงงานคือนดินที่มีความประสงค์จะทำการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของครอบครัว และยังไม่มียแหล่งน้ำ
- (4) กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่มีความประสงค์จะทำการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของครอบครัว และยังไม่มียแหล่งน้ำ

ปี 2542 มีดังนี้

ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
 - (1) แหล่งน้ำ
 - ในกรณีที่มีแหล่งน้ำอยู่แล้ว ต้องอยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำ
 - กรณีที่ยังไม่มีสระน้ำ ต้องมีพื้นที่ที่เหมาะสมสามารถขุดสระได้
 - (2) แผนการผลิตของเกษตรกรโครงการต้องมีความเป็นไปได้
 - (3) แรงงานในครัวเรือน เหมาะสมกับแผนการเพาะปลูกของเกษตรกรแต่ละราย
 - (4) ทุนหรือการออมของเกษตรกร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องพิจารณาว่าสามารถจะทำตามกิจกรรมในแผนการผลิตได้เพราะในโครงการสนับสนุนเพียง 5,000 บาท ครั้งเดียวเท่านั้น
 - (5) ที่ตั้งฟาร์มเกษตรกร ต้องอยู่ใกล้ชุมชนเพื่อให้เกษตรกรเครือข่ายหรือเกษตรกรทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาดูงานได้
 - (6) มีพื้นที่น้อยประมาณ 15 ไร่ โดยเฉพาะกลุ่มที่ 1 หรือไม่ควรเกินพื้นที่ถือครองเฉลี่ยทั่วประเทศ (25 ไร่)
- 2) การจำแนกกลุ่มเกษตรกร

แบ่งกลุ่มเกษตรกรเป็น 4 กลุ่ม

 - กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลองหมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเต็มรูปแบบ
 - กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการหมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนสระน้ำบางส่วน
 - กลุ่มที่ 3 กลุ่มริเริ่มโครงการหมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่รับเงินสนับสนุนปัจจัยการผลิตอย่างเดียว (มีสระน้ำอยู่แล้ว)
 - กลุ่มที่ 4 กลุ่มเครือข่ายอื่นในพื้นที่หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ไม่ได้เข้าร่วมโครงการแต่อาจใช้เป็นฟาร์มตัวอย่างเพื่อศึกษาดูงานได้

การพิจารณาการให้การสนับสนุนสระน้ำ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2541) มีดังนี้

คัดเลือกเกษตรกรเพื่อให้การสนับสนุนสระน้ำ ในแต่ละตำบลจากเกษตรกรรายเดิม ปี 2541 และเกษตรกรรายใหม่ ปี 2542 ทั้งกลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลอง และกลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการ รวมกันไม่เกินตำบลละ 5 ราย แยกเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลอง จะได้รับการสนับสนุนสระน้ำเต็มสัดส่วนคือ ร้อยละ 30 ของพื้นที่ และได้รับปัจจัยการผลิตรายละไม่เกิน 5,000 บาท (เฉพาะเกษตรกรรายใหม่ที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 42) และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (1) ทำแผนการผลิต เป็นเวลา 5 ปี โดยปรับแผนการผลิตทุกปี
- (2) ลงบันทึกบัญชีฟาร์ม ติดต่อกัน 5 ปี
- (3) ทำแผนผังฟาร์ม
- (4) ทำข้อมูลด้านวิศวกรรม
- (5) ทำบันทึกข้อตกลง แสดงความยินยอมให้ขุดสระน้ำ และร่วมมือในการปฏิบัติตามเงื่อนไข

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการ ได้รับการสนับสนุนสระน้ำบางส่วน (เป็นการช่วยเหลือครั้งเดียว) และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (1) ทำแผนการผลิตเป็นเวลา 3 ปี โดยเกษตรกรต้องปรับแผนทุกปี
- (2) ลงบันทึกบัญชีฟาร์มอย่างน้อย 3 ปี
- (3) ทำแผนผังฟาร์ม
- (4) ทำบันทึกข้อตกลง แสดงความยินยอมให้ขุดสระน้ำ และร่วมมือในการปฏิบัติตามเงื่อนไข

แนวทางการคัดเลือกเกษตรกร โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2542) มีดังนี้

- 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกเกษตรกร แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด และจัดประชุมชี้แจงเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัด
- 2) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด/อำเภอ และมอบหน้าที่ให้คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรตามหลักเกณฑ์และเป้าหมายที่กำหนด
- 3) คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ แจ้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกเกษตรกรให้นายอำเภอทราบ และ/หรือ แต่งตั้งคณะทำงานคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรทำหน้าที่คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร ตามเงื่อนไขและเป้าหมายที่กำหนด
- 4) คณะทำงานคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร แจ้งผลการคัดเลือกเบื้องต้น ต่อคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด พิจารณาอนุมัติพื้นที่และเกษตรกร เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัด ในฐานะประธานอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด รายงานผลการคัดเลือกเกษตรกรตามแบบฟอร์มที่กำหนด ให้กองแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อรายงานคณะกรรมการบริหารโครงการฯ และแจ้งผลการอนุมัติให้คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอทราบ

การคัดเลือกและจำแนกกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกร ปี 2541

1. ในปี 2541 ได้คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้ว ใน 74 จังหวัด จำนวน 7,502 ราย ครอบคลุม 4,229 ตำบล
2. จำนวนเกษตรกรทั้ง 7,502 ราย ได้รับค่าปีจจ่ายแล้ว รายละ 5,000 บาท จะไม่ได้รับการสนับสนุนค่าปีจจ่ายในปี 2542 อีก
3. ให้พิจารณาจำแนกเกษตรกรที่คัดเลือกแล้วทั้ง 7,502 ราย ออกเป็น 3 กลุ่ม (ตามแบบฟอร์มการจำแนกกลุ่มเกษตรกร ปี 2541 แบบที่ 1/1, 1/2 และ 1/3) เพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนสระน้ำและดำเนินการตามเงื่อนไขที่โครงการกำหนด

เกษตรกร ปี 2542

1. พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน เขตสหกรณ์นิคม และพื้นที่โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตร เป็นหลัก สำหรับพื้นที่อื่นสามารถคัดเลือกได้หากมีความเหมาะสม แต่ต้องคัดเลือกใน 3 พื้นที่ดังกล่าว เป็นหลักก่อน
2. จำแนกเกษตรกรที่คัดเลือกออกเป็น 3 กลุ่ม (ตามแบบฟอร์มการคัดเลือกเกษตรกร) ปี 2542 แบบที่ 2/1, 2/2 และ 2/3) เพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนสระน้ำ และดำเนินการตามเงื่อนไขที่โครงการกำหนด
3. เกษตรกรรายใหม่ที่คัดเลือกในปี 2542 ทุกกลุ่ม (ยกเว้นกลุ่มที่ 4) จะได้รับการสนับสนุนค่าปีจจ่ายผลิตรายละ 5,000 บาท

เป้าหมายและเงื่อนไขการสนับสนุน

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแปลงสาธิตทดลอง (ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ แบบเต็มรูปแบบ)

เป้าหมาย คัดเลือกตำบลละ 1 ราย (มาจากปี 2541 และ 2542)

เงื่อนไขที่เกษตรกรต้องปฏิบัติ

- 1) ทำแผนการผลิตเป็นเวลา 5 ปี (ตามแบบที่ 4) โดยต้องปรับแผนทุกปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16740

- 2) ทำบัญชีฟาร์ม (ตามแบบที่ 8) อย่างน้อย 5 ปี
- 3) ทำแผนผังฟาร์ม
- 4) ทำข้อมูลเชิงวิศวกรรม ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ
- 5) เกษตรกรต้องทำหนังสือแสดงความยินยอม และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การสนับสนุนจากโครงการ

- 1) ระบายน้ำเต็มสัดส่วน (30 : 30 : 30 : 10)
- 2) ใช้จ่ายการผลิตรายละเอียด 5,000 บาท (เฉพาะเกษตรกรรายใหม่ปี 2542)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโครงการ (ทำเกษตรทฤษฎีใหม่แบบค่อยเป็นค่อยไป)

เป้าหมาย คัดเลือกตำบลละไม่เกิน 2 ราย

เงื่อนไขที่เกษตรกรต้องปฏิบัติ

- 1) ทำแผนการผลิตเป็นเวลา 3 ปี โดยต้องปรับปรุงแผนทุกปี
- 2) ทำบัญชีฟาร์มอย่างน้อย 3 ปี
- 3) ทำแผนผังฟาร์ม
- 4) เกษตรกรต้องทำหนังสือแสดงความยินยอม และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การสนับสนุนจากโครงการ

- 1) ระบายน้ำบางส่วน (ช่วยเหลือครั้งเดียว)
- 2) ใช้จ่ายการผลิตรายละเอียด 5,000 บาท (เฉพาะเกษตรกรรายใหม่ ปี 2542)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ริเริ่มโครงการ

เงื่อนไขที่เกษตรกรต้องปฏิบัติ

- 1) ทำแผนการผลิตเป็นเวลา 1 ปี
- 2) ทำบัญชีฟาร์ม 1 ปี
- 3) มีสระน้ำอยู่แล้ว

การสนับสนุนจากโครงการ

- 1) ใช้จ่ายการผลิตรายละเอียด 5,000 บาท (เฉพาะเกษตรกรรายใหม่ปี 2542)
- 2) เกษตรกรปี 2541 ให้ขอรับการสนับสนุนจากโครงการปกติของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มเครือข่ายอื่นในพื้นที่
เป็นฟาร์มตัวอย่างที่จะพาเกษตรกรไปดูงาน ส่วนใหญ่ได้คัดเลือกไว้แล้วใน
ปี 2541 สำหรับในปี 2542 จะมีหรือไม่มีก็ได้
การสนับสนุนจากโครงการ
ไม่มี แต่สามารถขอรับการสนับสนุนจากโครงการปกติของหน่วยงาน ใน
สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนการดำเนินการพัฒนาการเกษตร โดยกรมพัฒนาชุมชน (2537) ได้กำหนดไว้ดังนี้

ในต้นฤดูฝนปี 2536 ได้รับความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินการปรับพื้นที่จากกรมชล
ประทาน โดยทำการขุดสระเก็บกักน้ำ ขนาด 57 x 75 เมตร ความลึก 5 เมตร ขุดร่องเลี้ยงปลา
ในนาข้าว และถมถนนทำดินส่วนที่ขุดขึ้นมาจากสระน้ำ ถมบริเวณวัดและโรงเรียน สระเก็บกัก
น้ำมีความจุได้ประมาณ 17,100 ลบ.ม. สำหรับใช้ในการเพาะปลูกพืชในเนื้อที่ที่เหลืออยู่ประมาณ
12.8 ไร่ ระยะเวลาก่อสร้าง 1 เดือน ภายหลังจากได้ปรับปรุงด้านก่อสร้างแหล่งน้ำ ถมถนน ขุด
คลอง ถมที่ปลูกผลไม้ และที่อยู่อาศัย กรมวิชาการเกษตรโดยคณะทำงานจากสถานีทดลองพืชไร่
พระพุทธบาท อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ได้จำแนกพื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมการปลูกพืชต่าง ๆ
โดยอาศัยหลักเกณฑ์จากพระราชดำริ ได้ดังนี้

1. สระเก็บกักน้ำ ขนาด 2.7 ไร่ 1 สระ ความจุประมาณ 17,100 ลบ.ม. และสระเก็บ
น้ำขนาดเล็ก ขนาด 15 x 30 เมตร (0.3 ไร่) ความลึก 4 เมตร ความจุประมาณ 1,000 ลบ.ม.
รวมเนื้อที่สระน้ำ 3 ไร่ ความจุน้ำได้รวมทั้งสิ้น 18,100 ลบ.ม. แนวคันคูรอบ ๆ สระน้ำ ทำการ
ปลูกแฝกเพื่อการป้องกันการพังทลายล้อมรอบ 4 ด้านด้วย

2. นาข้าว ประกอบด้วยทั้งหมด 7 แปลงย่อย เนื้อที่รวมกัน 8 ไร่ ได้กำหนดแบบแผน
การปลูกพืชที่มีข้าวเป็นพืชหลักไว้ 4 รูปแบบ

นอกจากนี้ ยังทรงพระกรุณาพระราชทานแนวพระราชวินิจฉัย กรณีบางพื้นที่มีปัญหา
จำนวนมาก ประมาณ 10,000 ม³ ถึง 19,000 ม³ ดังมีรายละเอียดพระราชทานเพิ่มเติม ดังนี้
ปัญหาดินที่ขุดจากสระน้ำ ในโครงการทฤษฎีใหม่ (3 ไร่ ลึก 4 เมตร)

1) ผิวดิน (50 ซม.) ถมที่ดินทำกิน 5 ไร่ (นา)	= 2,400 ลบ.ม.
2) ทำคันรอบสระ 2 x 2 x (80 + 240)	= 1,280 ลบ.ม.
3) ถมคันรอบสระ 2 x 2 x (80 + 240)	
4) ถมแปลงพืชไร่ (เฉลี่ย + 1 ม. 5 ไร่)	= 8,000 ลบ.ม.
5) ถมที่อยู่อาศัยและที่เลี้ยงสัตว์ (2 ม. 2 ไร่)	= 6,400 ลบ.ม.
(เฉลี่ยปรับระดับของทั้งแปลง + 1 เมตร) รวมทั้งหมด	18,080 ลบ.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีดำเนินการระบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ

1. การเลือกพื้นที่ดำเนินการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2541) ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า ปัจจุบันยังไม่มีคำแนะนำทางราชการที่ชัดเจนสมบูรณ์แต่ละพื้นที่ แต่คำแนะนำที่ควรให้แก่เกษตรกร หรือ เกษตรกรที่จะทดลองปฏิบัติจะต้องมีฐานะเริ่มต้นที่ใกล้เคียงกับสมมติฐานของทฤษฎี คือ เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองน้อย อยู่ในเขตเกษตรใช้น้ำฝน ฝนไม่ตกชุกนัก สภาพของดินสามารถขุดบ่อเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการบริโภคและอุปโภค ฐานะค่อนข้างยากจน มีสมาชิกครอบครัวปานกลาง และไม่มีอาชีพหรือแหล่งรายได้อื่นที่ดีกว่าบริเวณใกล้เคียง

สำหรับในทางปฏิบัติ กรมวิชาการเกษตรมีข้อพิจารณาในการดำเนินการจัดทำแปลงระบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ โดยเลือกสถานที่ดำเนินการ ดังนี้

1.1 เป็นสถานที่ภายในศูนย์วิจัยสถานีทดลองของกรมวิชาการเกษตร หรือพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทางสัญจรของคนหมู่มาก พื้นที่อยู่ติดวัด สถานีอนามัย โรงเรียน ตลาด ฯลฯ

1.2 การดำเนินการในพื้นที่เกษตรกร ควรเลือกเกษตรกรที่มีความขยันหมั่นเพียร มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเป็นกลุ่ม มีบ้านพักอาศัยอยู่ในบริเวณสถานที่ดำเนินการ และมีแรงงานที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการ และมีพื้นที่เป็นผืนเดียวกัน มีขนาด 5-15 ไร่

1.3 พื้นที่ดำเนินการควรจะอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ หรือ อ่างเก็บน้ำ ซึ่งจะสามารถนำน้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำมาเพิ่มเติมในสระน้ำได้สะดวก

2. การแบ่งสัดส่วนที่ดินดำเนินการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2542) ได้สรุปว่า การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ดำเนินการไม่จำเป็นต้องแบ่งเป็นสัดส่วนตายตัว 30 : 30 : 30 : 10 สัดส่วนของพื้นที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพของพื้นที่ และขนาดของแรงงานในครัวเรือน เช่น ในกรณีของภาคใต้ที่มีปริมาณน้ำฝนสูงขนาดของพื้นที่สระน้ำอาจจะลดขนาดลงเหลือ 20% เหลือสระน้ำขนาด 1-2 งาน ถึง 1 ไร่ และลึก 2-3 เมตร ก็เพียงพอ และเพิ่มขนาดพื้นที่เพาะปลูกพืชแทน และในกรณีที่มีพื้นที่หรือแรงงานน้อย พื้นที่ปลูกข้าวอาจจะลดลง เหลือเพียงพื้นที่สำหรับการปลูกเพื่อให้มีข้าวเพียงพอต่อการบริโภคภายในครัวเรือน

ในการพิจารณาว่าสภาพของดินที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับการขุดสระน้ำ และสามารถกักเก็บน้ำได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของเกษตร “ทฤษฎีใหม่” นั้น กรมพัฒนาที่ดินได้มีแนวทางการพิจารณาสภาพดินที่เหมาะสมในการขุดสระเก็บน้ำ ซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 : การใช้ข้อมูลดิบเบื้องต้น

กรมพัฒนาที่ดินได้วินิจฉัยคุณภาพของดินแต่ละชุด แต่ละกลุ่ม ในการขุดสระเก็บน้ำ ซึ่งจะพิจารณาจากความสามารถของดินที่ให้น้ำซึมผ่านในระดับความลึก 1 เมตร และปริมาณของก้อนหินจะมีผลต่อความยากง่ายในการขุด โดยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นนำไปพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการขุดสระเก็บน้ำเบื้องต้น อย่างไรก็ตามยังจำเป็นต้องได้ลงพื้นที่จริง เพื่อศึกษาสารวจความเป็นไปได้ในชั้นรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ความเหมาะสมของดินในการขุดสระเก็บน้ำเบื้องต้น กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำในรูปของข้อมูลประกอบแผนที่กลุ่มชุดดิน 62 กลุ่มชุดดิน หรือแผนที่ความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจ มาตราส่วน 1 : 50,000 รายจังหวัด ที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดพิมพ์และแจกจ่ายให้หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในจังหวัดแล้ว หรืออาจขอลูกได้ที่หน่วยงานกรมพัฒนาที่ดินในจังหวัด จากแผนที่ดังกล่าว หากพื้นที่ที่จะขุดสระน้ำอยู่ในกลุ่มชุดดินหรือหน่วยที่ดินตามแผนที่ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มชุดดินหรือหน่วยที่ดินที่เหมาะสมดีในการขุดสระเก็บน้ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 และ 14
- 2) กลุ่มชุดดินหรือหน่วยที่ดินที่เหมาะสมปานกลางในการขุดสระเก็บน้ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 28, 31 และ 54
- 3) กลุ่มชุดดินหรือหน่วยที่ดินที่ไม่เหมาะสมในการขุดสระเก็บน้ำ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 24, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57 และ 58

ขั้นตอนที่ 2 : การลงพื้นที่เพื่อศึกษาสารวจสภาพพื้นที่จริง

การสำรวจในพื้นที่จะต้องสามารถวินิจฉัยได้ว่า ดินชนิดใดที่เหมาะสม และดินชนิดใดที่ไม่เหมาะสม วิธีที่ดีที่สุดจะให้แน่ใจว่าดินมีความเหมาะสมหรือไม่ สำนักเลขาธิการ กสข. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ให้ข้อมูลในการสำรวจพื้นที่แบบง่าย ๆ คือ ให้ทำได้ด้วยการขุดหลุมตรงพื้นที่ ๆ เราจะขุดและตรวจสอบชนิดของดินที่ความลึกต่าง ๆ จำนวนหลุมที่จะขุด ขึ้นอยู่กับขนาดของสระเก็บน้ำที่เราจะสร้าง ควรจะขุดหลุมทดสอบ 2 – 5 หลุม ทุก ๆ พื้นที่ 1 ไร่เมื่อขุดหลุมลงไปจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของดินประเภทต่าง ๆ อย่างชัดเจน ดินชั้นแรก (ดินชั้นผิว) โดยปกติจะมีเศษหญ้า รากพืช ใบไม้และวัชพืชต่าง ๆ ปนอยู่ จะนำมาใช้เพื่อการก่อสร้างไม่ได้ ต่ำจากดินชั้นผิวลงไปจะพบชั้นของดินที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ กัน ขณะที่ขุดหลุมลึกลงไปเรื่อย ๆ ดินอาจจะเปลี่ยนประเภทไปมาหลายครั้งและเป็นความจำเป็นที่จะต้องหาชั้นดินเหนียวให้ได้ บางครั้งในหลุมทดสอบจะเห็นว่าชั้นของดินที่น้ำซึมผ่านได้อยู่ได้ชั้นของดินเหนียว เหตุแบบนี้อาจทำให้ต้องยกเลิกสถานที่ขุดดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การทดสอบความซึมผ่านได้ของดิน

นำดินที่จะทดสอบมา 1 กำมือ ถ้าจำเป็น พรมน้ำให้เปียกเพื่อให้แน่ใจว่าดินนั้นชื้นขยำดินนั้นหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งดินไม่เหนียวติดมือ แล้วคลึงดินให้เป็นเส้นเล็กความหนาประมาณ 5 มม. และตัดงอให้เป็นวงกลมในฝ่ามือ ถ้าดินนั้นสามารถคงรูปร่างกลม โดยไม่แตกออกจากกันดินนั้นก็คือ ดินเหนียวที่ดีและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการก่อสร้างสระเก็บน้ำ

ถ้าดินนั้นแตก ขยำดินนั้นอีกครั้ง บดดินด้วยนิ้วอื่น ๆ ให้เป็นรูปรีแบนและยาวประมาณ 4 ซม. ถ้าไม่สามารถทำได้ ดินนั้นก็ไม่ได้เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการขุด

2.2 ทดสอบการแตกกระจายของดิน

นำดินมาปั้นเป็นรูปลูกบาศก์ หนา 3 ซม. แล้วนำดินชั้นนั้นใส่ลงในน้ำใส ๆ ปลดทิ้งไว้ครึ่งชั่วโมง ถ้าดินชั้นนั้นยังสามารถคงรูปร่างของมันได้ และน้ำก็ไม่ขุ่น แสดงว่าดินนั้นไม่แตกกระจายน้ำซึมผ่านไม่ได้ อาจจะเป็นดินดีสำหรับก่อสร้างสระเก็บน้ำ

2.3 ดินที่ไม่เหมาะสม

ถ้าดินลึกภายใน 2 เมตร จากผิวของหลุมทดสอบ ไม่ผ่านการทดสอบดังกล่าว สถานที่นี้ไม่ควรได้รับการพิจารณาสำหรับการขุดสระเก็บน้ำ

3. การเลือกชนิดพืชปลูก

พื้นที่ปลูกข้าว รวมทั้งพื้นที่ปลูกพืชสวนและพืชไร่ สามารถจะเปลี่ยนแปลงการแบ่งขนาดของพื้นที่ปลูกได้ ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำ แรงงาน และความชำนาญของเกษตรกร ซึ่งพื้นที่ทั้งหมด 2 กิจกรรมเมื่อรวมกันควรจะอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 60

3.1 ระบบการปลูกพืชในพื้นที่ปลูกข้าว

การเลือกพันธุ์ข้าว ควรเลือกพันธุ์ข้าวและเทคนิคในการผลิตที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสังคมครัวเรือนของเกษตรกร เช่น เมื่อสมาชิกในครอบครัวนิยมบริโภคข้าวเหนียวก็ควรแบ่งพื้นที่สำหรับปลูกข้าวเหนียวให้เพียงพอแก่การบริโภคตลอดปี และใช้พื้นที่นาที่เหลือจากการปลูกข้าวบริโภคไปปลูกข้าวพันธุ์อื่น ๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดสำหรับเป็นรายได้ต่อไป

หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ควรใช้ประโยชน์จากพื้นที่นา และแหล่งน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยปลูกพืชไร่อายุสั้นชนิดที่พืชที่จะปลูกควรพิจารณาถึงแรงงานที่มีอยู่และการตลาดด้วยชนิดของพืชที่เกษตรกรควรเลือกปลูกเป็นพืชหลังนา ได้แก่ ข้าวโพดฝักสด ข้าวโพดฝักอ่อน ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว แตงกวา แตงโม มันเทศ เผือก หอม ฯลฯ

3.2 การเลือกชนิดของไม้ผล

การปรับเปลี่ยนพื้นที่นาเป็นร่องสวน เพื่อปลูกไม้ผลชนิดต่าง ๆ นั้น มีข้อควรพิจารณาดังนี้

ขนาดของร่องสวนขึ้นอยู่กับความลุ่มของพื้นที่นาหรือระดับน้ำที่เคยท่วมมา ชนิดของพืชที่จะปลูก ซึ่งต้องการระยะปลูกที่แตกต่างกันออกไป ตลอดจนเป้าหมายในการใช้ประโยชน์ร่องสวนในการปลูกพืชแซม และเงินทุนในการขุดร่องสวน เช่น พื้นที่นาลุ่มเป็นร่องสวนควรมีความกว้าง 6 เมตร คุน้ำกว้าง 3 เมตร ลึกประมาณ 2 เมตร พื้นที่นาค่อนข้างดอนร่องสวนกว้าง 8 เมตร คุน้ำกว้าง 3 เมตร ลึก 2 เมตร

การปลูกไม้ผลควรปลูกไม้ผลหลาย ๆ ชนิด เพื่อให้มีรายได้หมุนเวียนในหลายช่วงของปีและเกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกันผลิต เพื่อให้มีผลผลิตพืชแต่ละชนิดในแต่ละช่วงมีจำนวนมากพอที่จะดึงดูดพ่อค้าให้เข้ามารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ชนิดของไม้ผลที่เลือกปลูก จะต้องมีความเหมาะสมกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ และตลาดในท้องถิ่น

ตัวอย่างของพืชสวนที่ควรปลูก ได้แก่

“พืชสวน (ผลไม้)” เช่น มะม่วง มะพร้าวน้ำหอม มะขาม ขนุน ละมุด ส้ม ส้มโอ น้อยหน่า มะละกอ กระท้อน ฯลฯ

“พืชสวน (ผักยืนต้น)” เช่น แคบ้าน มะรุม สะเดา สะตอ เหลียง เนียง ชะอม ผักหวาน ขจร จีเหือก กระถิน ฯลฯ

“พืชสวน (ผักล้มลุก)” เช่น พริก กะเพรา โหระพา ตะไคร้ จิง ข่า แมงลัก สาระแน มันทะ ผือก ถั่วฝักยาว ถั่วพู มะเขือ ฯลฯ

“พืชสวน (ดอกไม้)” เช่น มะลิ ดาวเรือง บานไม่รู้โรย กุหลาบ รัก ช่อนกลิ้ง ฯลฯ

“สมุนไพรและเครื่องเทศ” เช่น หมากรุก พริกไทย บุก บัวบก มะเกลือ ชุมเห็ด หญ้าแฝก และพืชผักบางชนิด

“ไม้ยืนต้น (ใช้สอยและเชื้อเพลิง)” เช่น ไม้ มะพร้าว ตาล มะขามเทศ สะแก ทองกลาง จามจุรี กระถิน ยูคาลิปตัส ประดู่ จีเหือก ชิงชัน ยางนา ฯลฯ

4. การเลือกชนิดของสัตว์เลี้ยงในบริเวณสระน้ำและที่อยู่อาศัย

การเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์บกให้เหมาะสมกับแรงงาน และพื้นที่ที่เหลือ ตลอดจนอาหารที่ส่วนใหญ่จะเป็นผลพลอยได้จากแปลงปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ไม่เน้นเป็นรายได้หลัก แต่จะเน้นเพื่อเป็นอาหารและรายได้เสริม

สัตว์น้ำ ควรเลี้ยงปลากินพืช เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาช่อน ปลาสลิด ปลาจีน โดยเลี้ยงในสระน้ำหรือบ่อน้ำที่ขุดขึ้น แต่ถ้าต้องการเลี้ยงปลากินเนื้อ เช่น ปลาดุก ควรเลี้ยงในสระน้ำหรือบ่อปลาที่ขุดได้ โดยต้องยกระดับคันบ่อให้สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม

สัตว์บก ควรพิจารณาการเลี้ยงวัวพื้นเมือง หรือวัวเนื้อ 1 – 2 ตัว โดยให้เล็มหญ้าธรรมชาติและกินเศษเหลือของพืชที่ปลูก และอาจจะเลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็ดเทศ แต่ต้องคำนึงถึงปัญหาที่สัตว์เหล่านี้จะไปทำความเสียหายให้กับพืชที่ปลูกโดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชผัก (กองแผนงานและโครงการพิเศษ, 2543)

กรมพัฒนาชุมชน (2537) ได้แบ่งลักษณะการขุดสระดังนี้

วิธีปฏิบัติ ข้อ 1

ขุดดินเขตสระ (3 ไร่) ลึก 50 ซม. มาถมที่นา (5 ไร่)

ขุดดินของเขตบ้าน (2 ไร่) ลึก 50 ซม. มาถมที่นา (5 ไร่)

รวมยกระดับที่นา 50 ซม.

วิธีปฏิบัติข้อ 2

ขุดดินของเขตสระ (3 ไร่) ลึกอีก 50 ซม. มาทำคันรอบสระ 2 x 2 x 320 ม.

วิธีปฏิบัติ ข้อ 3 (ข้อ 3 และ 4)

ขุดร่อง (ท้องร่อง) ลึกประมาณ 1 เมตร ขึ้นมาถมเป็นยกร่อง 50 ซม. (ดินผิว) ท้องร่อง กว้าง 2 เมตร ยกร่อง กว้าง 4 เมตร

ดินที่ขุดจากสระถมท้องร่อง (ขดเซย 1 เมตร)

วิธีปฏิบัติข้อ 4 (ข้อ 3 และ 4)

ผลัดดินผิว (50 ซม.) ไปพักที่แปลงนาแล้ว

ขุดดินอีก 1.65 ม. จากเขตสระมาถม แล้วผลัดดินผิวที่ฝากไว้ที่แปลงนากลับมา

วิธีปฏิบัติ ข้อ 5

ขุดดินผิว (50 ซม.) จากเขตบ้าน ไปถมที่เขตพืชไร่ แล้ว

ขุดดินอีก 1.35 ม. จากเขตสระมาถมเขตบ้าน ให้สูงขึ้น 2 เมตร

$$0.5+0.5+1.65+1.35 = 5.0$$

กรมพัฒนาชุมชน (2537) ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาเพื่อการเกษตรไว้ว่า ในการแก้ไขปัญหาเพื่อการเกษตร ทางใช้ที่ของมูลนิธิชัยพัฒนา อันเป็นมูลนิธิส่วนพระองค์นั้นแสนง่าย แต่ลึกซึ้ง เพราะเป็นหนทางธรรมชาติ ในแง่สภาพแวดล้อมของเกษตรกร หากจะพิจารณาอันดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรกมีพระราชดำริว่า “ธรรมชาตินั้นได้ปรับตัวสร้างความสมดุลระหว่างธรรมชาติ และวิถีชีวิตของมนุษย์อยู่แล้วจะเห็นได้ว่า สภาพภูมิประเทศได้ปรับตัวเองให้เป็นลักษณะ หนอง คลอง บึง เพื่อเก็บกักน้ำยามหลากมาในหน้าฝน ซึ่งทำให้มีน้ำใช้ในยามแล้งแต่มนุษย์กลับละเลยไม่ดูแลสมบัติธรรมชาติอันล้ำค่านี้ และนอกจากไม่ดูแลแล้วมนุษย์ยังมีความโลภ ที่ทำลายโครงสร้างธรรมชาตินี้ด้วย หนอง คลอง บึง จึงอยู่ในสภาพตื้นเขินจนใช้การไม่ได้หลายส่วนถูกยึดครองโดยไม่ชอบธรรม ผลสุดท้ายความทุกข์ยากก็เกิดขึ้น ยามน้ำหลากก็ไหลบ่าเพราะไม่มีหนอง คลอง บึง คอยรองรับเพื่อผ่อนคลายความรุนแรง และพอพื้นน้ำแล้งก็เกิดภาวะแห้งแล้งไม่มีปริมาณน้ำเก็บกักไว้ใช้” ฉะนั้นจึงมีพระบรมราโชวาทให้ทำการบูรณะฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ

อีกแห่งหนึ่ง ในพื้นที่เกษตร โดยเฉพาะน้ำฝนชาวบ้านได้รับความทุกข์ยาก ที่เขาวงจังหวัดกาฬสินธุ์ พระองค์ได้ประสพว่าชาวบ้านต้องเอาของแหลม ๆ ทิ่มลงในดินอันแห้งแกร้งเพื่อหยอดเมล็ดข้าว ซึ่งเติบโตขึ้นอย่างยากเย็นและแสนเข็น เพราะต้องอาศัยน้ำค้างอันน้อยนิดมาหล่อชีวิต ผลผลิตได้ข้าวเมล็ดลีบ เพียง 2 – 3 ถังต่อไร่ เพียงพอที่จะใช้ยาใส่เลี้ยงชีวิตชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น

พระองค์จึงทรงมีแนวพระราชดำริให้ใช้ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งทดลองทดสอบดูแล้ว ที่โครงการส่วนพระองค์ในมูลนิธิชัยพัฒนา ณ วัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี ในพื้นที่การเกษตรที่ถือครองโดยชาวบ้านโดยเฉลี่ยประมาณ 10 – 15 ไร่ รับส่งให้ชุดสระน้ำประมาณ 30% ของพื้นที่ให้มีความลึกเพียงพอที่จะบรรจุน้ำไว้ประมาณ 10,000 ลูกบาศก์เมตร ยามหน้าฝนน้ำจะขังเต็มสระ การเพาะปลูกข้าวหรือพันธุ์อื่นก็ดำเนินไปตามปกติของเกษตร น้ำฝน แต่เมื่อภาวะฝนทิ้งช่วงหรือตอนหน้าแล้งก็สามารถใช้น้ำในสระมาช่วยแปลงพยุ่งสถานการณ์ไว้ได้ และนอกจากส่วนหนึ่งทำนาแล้ว ยังอาจแบ่งพื้นที่อีกส่วนปลูกพืชหรือไม้ยืนต้นและเพื่อเพิ่มรายได้ขึ้นอีกและยังสร้างร่มเงา ความชุ่มชื้นให้กับบริเวณนั้นด้วย สระน้ำเลี้ยงปลาได้อีก ขนาดสระ 10,000 ลูกบาศก์เมตร ระยะช่วงไม่กี่เดือนจะได้ปลาประมาณ 1,000 กิโลกรัม หากขายกิโลกรัมละ 15 – 20 บาท จะมีรายได้ถึง 15,000 – 20,000 บาท หากเป็นกรณีต้องจ้างชุดสระน้ำรายได้ส่วนนี้จะชดเชยค่าลงทุนทำให้ได้คืนในระยะเวลาเพียงปีครึ่งถึงสองปี นี้เพียงแต่ปลาในบ่อน้ำเท่านั้น ยังไม่นับผลิตผลข้าว และพืชพันธุ์อื่น ๆ หากจะปลูกข้าวสัก 5 ไร่ ปริมาณข้าวเมื่อมีน้ำหล่อเลี้ยงเพียงพอผลผลิตที่จะไม่โช 3 – 4 ถังต่อไร่ ตามที่เคยได้ หากขึ้นถึง 30 – 40 ถังต่อไร่คือ เพิ่มอีก 10 เท่าตัว พื้นที่ที่เหลืออาจจะทำไรสวนผสมไม้ผลหรือผักต่าง ๆ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตลอดทั้งปีอีก 10% ของพื้นที่ อาจจะต้องใช้ประโยชน์ในการสร้างเรือน ถนนหนทางภายในแปลง ฉะนั้นสูตร 30 – 10 – 30 – 30 โดยคร่าว ๆ คือ 30% ชุดสระ 10% สร้างบ้านและสิ่งอำนวยความสะดวก 30 – 30 สำหรับพื้นที่เพราะปลูก ซึ่งอาจจะปรับสัดส่วนไปตามประเภทของพืชและสภาพภูมิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อากาศ ภูมิประเทศ “ทฤษฎีใหม่” ที่พระราชทานนี้ ซึ่งเป็นความสมหวังอันสดใสของเกษตรกรได้ เพราะทดสอบแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

แนวพระราชดำริข้างต้นยังได้ทรงพัฒนาก้าวหน้าไปอีก โดยเริ่มจากหลักการด้านชลประทานทางวิชาการ ซึ่งหากสร้างเขื่อนความจุประมาณ 800,000 – 1,000,000 ลูกบาศก์เมตร จะส่งน้ำเลี้ยงพื้นที่ได้ 500 ไร่ พระองค์ทรงรับสั่งว่าอ่างขนาดนี้ ตามทฤษฎีใหม่ของพระองค์จะเลี้ยงพื้นที่ได้ถึง 3,000 ไร่ คือ 6 เท่า จากแนวความคิดชลประทานดั้งเดิม พวกเราคงจะแปลกใจที่เห็นตัวเลขอย่างนี้ แต่หากเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลที่ตามพระราชกระแสแล้ว จะเห็นว่า “ทฤษฎีใหม่” ของพระองค์ทำได้จริง ๆ กล่าวคือ

พื้นที่ 3,000 ไร่ หากชาวบ้านถือครองโดยเฉลี่ย 10 ไร่ ก็จะมีพื้นที่ 200 แปลง แต่ละแปลงขุดสระน้ำประมาณ 30% ของแปลงให้มีน้ำประมาณ 10,000 ลูกบาศก์เมตร หากขุดทุกแปลงเราจะมีสระน้ำ 200 แห่ง รวมปริมาณน้ำในพื้นที่ทั้งหมดถึง 2,000,000 ลูกบาศก์เมตร เพราะเวลาน้ำหลากหน้าฝน น้ำจะขังตามสระต่าง ๆ

แม้ในอ่าง 1,000,000 ลูกบาศก์เมตร ในหน้าน้ำเมื่อน้ำล้นก็จะปล่อยไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่หากใช้ทฤษฎีนี้อ่างเก็บน้ำ 1,000,000 ลูกบาศก์เมตร แทนที่จะปล่อยเข้าแปลงตามวิธีการดั้งเดิม ก็กลายเป็นแหล่งน้ำที่คอยเติมน้ำในสระยามที่พร่องไปเท่านั้นเอง เปรียบเสมือนมีแทงค์ใหญ่อยู่ 1 แทงค์ และมีตุ่มน้ำอยู่ 200 ใบ ยามหน้าฝนจะเต็มทั้งแทงค์ทั้งตุ่ม แทนที่จะเต็มเพียงแทงค์เดียว เมื่อใช้น้ำตุ่มพร่องไปก็ขอแทงค์ใหญ่มาเติมก็จะมีน้ำหล่อเลี้ยงประกอบการ

ดังนั้นการสนับสนุนให้ประชาชนประสบความสำเร็จตามแนวทางและวิธีการดำเนินงานของทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ จึงต้องพิจารณาสนับสนุนให้เกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนน้อย มีประสิทธิภาพ (ประมาณ 15 ไร่) ซึ่งเป็นอัตราถือครองโดยเฉลี่ยของเกษตรกรทั่วไป ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีความพอเพียงที่จะเลี้ยงตัวเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อน โดยให้มีความสามัคคีในท้องถิ่นต้องมีการผลิตข้าวบริโภคพอเพียงประจำปีอันเป็นหลักสำคัญของทฤษฎีนี้ และต้องมีน้ำใช้ในพื้นที่การเกษตรอย่างไม่ขาดแคลน ดังพระราชดำรัส ความว่า

“...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภคน้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการแปลงตัวอย่างเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ
ณ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- การดำเนินงาน ดำเนินงานในพื้นที่แปลงสาธิตเกษตรกร เนื้อที่ 11.60 ไร่ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้
- ส่วนที่ 1 พื้นที่ขุดสระเก็บน้ำ 4.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34 เลี้ยงปลา
- ส่วนที่ 2 พื้นที่ปลูกข้าว 1.80 ไร่ และปลูกพืชหมุนเวียนหลังเก็บเกี่ยวข้าว เช่น ข้าวโพดหวาน ถั่วเขียว เป็นต้น
- ส่วนที่ 3 พื้นที่ปลูกไม้ผล พืชไร่ 5.30 ไร่คิดเป็นร้อยละ 46 พืชที่ปลูก ได้แก่ ลำไย ส้มโชกุน ส้มโอ มะพร้าวน้ำหอม เป็นต้น
- ส่วนที่ 4 พื้นที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย 0.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5 ปลูกผักสวนครัวและสร้างโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2541)

โครงการแปลงตัวอย่างเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ
ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

- การดำเนินงาน ดำเนินงานในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เนื้อที่ 23.00 ไร่ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้
- ส่วนที่ 1 พื้นที่ขุดสระเก็บน้ำ 4.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 เลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียนขาว และปลูกไม้ผล
- ส่วนที่ 2 พื้นที่ปลูกข้าว 7.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30 แบ่งเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่ปลูกข้าวอย่างเดียวและส่วนที่ทดสอบการเลี้ยงปลาในนาข้าวซึ่งผลผลิตสูงกว่าส่วนที่ปลูกข้าวอย่างเดียว
- ส่วนที่ 3 พื้นที่ปลูกไม้ผล พืชไร่ 9.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40
- ส่วนที่ 4 พื้นที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย 2.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10 ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และโรงเพาะเห็ด (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2541)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง เกษตรกรในหมู่บ้านทุ่งครก ซึ่งมีทั้งหมด 81 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 436 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้จาก หัวหน้าครอบครัวของเกษตรกรจำนวน 81 ครัวเรือน ตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน รวม 81 คน เพื่อทำการตอบแบบสัมภาษณ์

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยวิธีการใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรในบ้านทุ่งครก ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ครัวเรือนละ 1 คน เพื่อทำการวิเคราะห์เพื่อทำการศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อเกษตรทฤษฎีใหม่

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหาและความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาหรือการเก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้ว วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทนี้เพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดประเด็นเรื่องราวที่จะศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาเชิงพรรณนาการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้ค่าสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Persen tage) มีสูตรดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100$$

ซึ่ง X = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่กำหนด

2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{N}$$

ซึ่ง \bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

X_i = จุดกึ่งกลางของข้อมูลแต่ละชั้น

F_i = ความถี่ของชั้นที่ 2

N = จำนวนของตัวอย่างทั้งหมด

\sum = ผลรวม

3. การหาค่าพิสัย คือช่วงคะแนนสูงสุดถึงคะแนนต่ำสุดของข้อมูลในแต่ละชุด ค่าพิสัยที่ใช้เพื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจายค่าคะแนนในแต่ละจุดการจัดกระจาย จะเห็นว่าควรต้องนำค่าพิสัยมาพิจารณาประกอบค่ากระจายอื่น ๆ

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2542 ถึงเดือนเมษายน 2543 รวมระยะเวลา 7 เดือน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับต่อการศึกษาทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน 81 คน ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแค อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

1.1 การศึกษาพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความสามารถทางการศึกษา ศาสนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงาน เกษตร กรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน อาชีพหลัก อาชีพรอง และรายได้ของเกษตรกรรวมทั้งแหล่งรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 1-7)

เกษตรกรที่ทำการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้มีเพศชายมากกว่าเกษตรกรที่เป็นเพศหญิง คือ ร้อยละ 76.54 เป็นเกษตรกรเพศชายและร้อยละ 23.45 เป็นเกษตรกรเพศหญิง

อายุ เกษตรกรที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุเฉลี่ย 35 ปี มีร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มีอายุเฉลี่ย 46 ปี มีร้อยละ 24.69 ในส่วนของเกษตรกรที่มีอายุเฉลี่ย 57 ปี มีร้อยละ 23.45 และเกษตรกรที่มีอายุเฉลี่ย 24 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 18.57

ระดับการศึกษาเกษตรกรที่เป็นตัวแทนแต่ละครอบครัวนั้นส่วนใหญ่การศึกษาจะอยู่ในระดับ ป.6 มีถึงร้อยละ 41.97 รองลงมาเกษตรกรมีศึกษาระดับชั้น ป.4 มีร้อยละ 37.03 ชั้น ป.7 มีร้อยละ 18.51 และชั้น ป.3 มีร้อยละ 2.46 (ตามลำดับ) จากระดับการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีการศึกษาอยู่ในระดับเกณฑ์บังคับของการประถมศึกษา ซึ่งเกษตรกรนั้นมีความสามารถที่จะอ่านออกเขียนได้ดี ร้อยละ 86.41 และพออ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 13.58

ศาสนา เกษตรกรที่มีตัวแทนของครอบครัวนั้นเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลาม เกษตรกรที่นับถือศาสนาพุทธมีร้อยละ 51.85 และเกษตรกรที่นับถือศาสนาอิสลามมีร้อยละ 48.14

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ครอบครัวของเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อย คือ ครัวเรือนที่มีสมาชิกเฉลี่ย 3 คน มีร้อยละ 56.79 และครัวเรือนที่มีสมาชิกเฉลี่ย 7 คน มีร้อยละ 33.33 และครัวเรือนที่มีสมาชิกเฉลี่ย 11 คน มีร้อยละ 9.87 ซึ่งมีจำนวนน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิที่ดินทำกิน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินน้อย คือ เกษตรกรส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเฉลี่ย 9.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.09 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเฉลี่ย 37.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.69 เกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินเฉลี่ย 23.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.04 เกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินเฉลี่ย 65.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.11 ส่วนเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเฉลี่ย 79.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.81 และเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเฉลี่ย 51.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.17 (ตามลำดับ)

การประกอบอาชีพ อาชีพของเกษตรกรบ้านทุ่งครกมี 2 ประเภทคือ อาชีพทางด้านเกษตรคือ ทำนา สวนผัก สวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์อีกส่วนหนึ่งคืออาชีพที่ไม่ใช่ทางด้านเกษตร คือ ค้าขาย และรับจ้าง ส่วนอาชีพหลักของเกษตรกรได้แก่ ทำสวนยางพาราร้อยละ 53.08 และทำนาร้อยละ 46.91 ส่วนอาชีพรองได้แก่ ทำสวน มีร้อยละ 90.12 และค้าขายร้อยละ 9.88

รายได้ของเกษตรกร จากการศึกษารายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 54.66 และรายได้ที่ไม่ใช่จากภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 45.33 โดยที่รายได้รวมของเกษตรกรทั้งหมดในแต่ละปีนั้น ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 55,347.5 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 30.86 เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ย 60,248 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 29.62 เกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ย 65,149 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 17.28 ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ย 50,447 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 14.81 และเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ย 70,050 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 7.40 (ตามลำดับ)

ตารางที่ 1 แสดงเพศของเกษตรกรบ้านทุ่งครก

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	62	76.5
หญิง	19	23.45
รวม	81	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แสดงอายุของเกษตรกร

รายการ	เฉลี่ย (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ			
อายุตั้งแต่ 52 – 62 ปี	57	19	23.45
อายุตั้งแต่ 41 – 51 ปี	46	20	24.69
อายุตั้งแต่ 30 – 40 ปี	35	27	33.33
อายุตั้งแต่ 19 – 29 ปี	24	15	18.57
รวม		81	100

ตารางที่ 3 การศึกษา ความสามารถทางการศึกษาและการนับถือศาสนา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ป.3	2	2.46
ป.4	30	37.03
ป.6	34	41.97
ป.7	15	18.51
ความสามารถทางการศึกษา		
พออ่านออกเขียนได้	11	13.58
อ่านออกเขียนได้ดี	70	86.41
ศาสนา		
พุทธ	42	51.85
อิสลาม	39	48.14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร

รายการ	เฉลี่ย (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
มีสมาชิกตั้งแต่ 10 – 13 คน	11	8	9.87
มีสมาชิกตั้งแต่ 6 – 9 คน	7	57	33.33
มีสมาชิกตั้งแต่ 2 – 5 คน	3	46	56.79
รวม		81	100

ตารางที่ 5 กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกรบ้านทุ่งครก

รายการ	เฉลี่ย (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนกรรมสิทธิ์ที่ดิน			
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 73 – 86 ไร่	79.5	8	9.81
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 59 – 72 ไร่	65.5	9	11.11
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 45 – 58 ไร่	51.5	5	6.17
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 31 – 44 ไร่	37.5	20	24.69
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 17 – 30 ไร่	23.5	13	16.04
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 3 – 16 ไร่	9.5	26	32.09
รวม		81	100

ตารางที่ 6 การประกอบอาชีพของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ทำสวนยางพารา	43	53.08
ทำนา	38	46.91
อาชีพรอง		
ทำสวน	73	90.12
ค้าขาย	8	9.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 รายได้ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก

รายการ	เฉลี่ย (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้รวมทั้งหมด			
รายได้ของเกษตรกรตั้งแต่ 67,600-72,500 บาท/ปี	70,050	6	7.40
รายได้ของเกษตรกรตั้งแต่ 62,699-67,599 บาท/ปี	65,149	14	17.28
รายได้ของเกษตรกรตั้งแต่ 57,798-62,698 บาท/ปี	60,248	24	29.62
รายได้ของเกษตรกรตั้งแต่ 52,898-57,797 บาท/ปี	55,347.5	25	30.86
รายได้ของเกษตรกรตั้งแต่ 47,997-52,897 บาท/ปี	50,447	12	14.81
รายได้จากภาคการเกษตร	-	-	54.66
รายได้ที่ไม่ใช่จากภาคการเกษตร	-	-	45.33
รวม		81	100

1.2 แหล่งรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

จากตารางที่ 8 ในการรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครกเป็นเกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล คือ ร้อยละ 72.83 ของเกษตรกรบ้านทุ่งครกรับรู้ข่าวสารจากเกษตรตำบลและ ร้อยละ 27.16 ของเกษตรกรบ้านทุ่งครกรับรู้ข่าวสารจากเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล

แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้ทราบจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวนั้นสามารถให้ความรู้ และความเข้าใจกับเกษตรกรบ้านทุ่งครกคือเกษตรกรร้อยละ 55.55 มีความเข้าใจส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 44.44 นั้นมีความเข้าใจบ้างเล็กน้อยจากการรับรู้ข่าวสารและข้อมูลของการเกษตรทฤษฎีใหม่จากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวและจากการได้รับความรู้จากเกษตรกรที่รับรู้มานั้น เกษตรกรที่คิดว่าสามารถที่จะนำการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปใช้ได้ดีนั้นมีร้อยละ 24.69 และเกษตรกรส่วนที่เหลือร้อยละ 75.30 นั้นสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ได้บ้างพอประมาณ

ในการทำการเกษตรนั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาเกษตรกรมีความคิดที่จะปรึกษาและขอความช่วยเหลือคือ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล โดยที่เกษตรกรจะได้รับความร่วมมือ และจะปรึกษากับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลร้อยละ 56.79 ส่วนเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบลนั้นเกษตรกรจะปรึกษาร้อยละ 43.20 เกษตรกรที่คิดว่าเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่พัฒนากร

ตำบลนั้นให้ความสะดวกแก่เกษตรกรเป็นอย่างดีร้อยละ 86.41 และเกษตรกรคิดว่าเจ้าหน้าที่
 เกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบลให้ความช่วยเหลือไม่เต็มที่มีร้อยละ 13.58

ตารางที่ 8 แหล่งรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แหล่งในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร		
เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล	59	72.83
เจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล	22	27.16
2. แหล่งข้อมูลให้ความเข้าใจหรือไม่		
เข้าใจได้ดี	45	55.55
เข้าใจเล็กน้อย	36	44.44
3. สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้หรือไม่		
นำไปใช้ได้ดี	20	24.69
นำไปใช้ได้บ้าง	61	75.30
4. เมื่อเกิดปัญหาในการทำการเกษตรท่านควรจะปรึกษาใคร		
เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล	46	56.79
เจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล	35	43.20
5. เจ้าหน้าที่ให้ความสะดวกแก่ท่านมากน้อยเพียงใด		
ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี	70	86.41
ให้ความช่วยเหลือไม่เต็มที่	11	13.58
6. ความคิดเห็นในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่		
เหมาะสมกับครอบครัว	16	19.75
ไม่เหมาะสมกับครอบครัว	65	80.24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 การศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรบ้านทุ่งครกเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ ผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรบ้านทุ่งครกที่เกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีดังนี้ (ตารางที่ 9 และ 10)

2.1 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบและหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่กับสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เนื่องจากในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นต้องดูทั้งสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรด้วยว่าเกษตรกรมีความพร้อมที่จะทำการเกษตรหรือไม่ จึงได้ศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในเรื่องของรายได้ แรงงานในครอบครัว ทุน และที่ดินทำกินดังนี้

2.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมกับรายได้ของเกษตรกรบ้านทุ่งครกจากการศึกษาปรากฏว่าเกษตรกรที่มีความเห็นว่าหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นมีความเหมาะสมกับรายได้ของเกษตรกรมีร้อยละ 33.33 และเกษตรกรที่มีความเห็นว่าหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นไม่เหมาะสมกับรายได้ของครอบครัวมีร้อยละ 66.66 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีความคิดว่ารายได้ไม่เหมาะสมที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพราะส่วนใหญ่เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพอื่นที่เป็นหนทางในการประกอบอาชีพที่ดีกว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่อยู่แล้ว เกษตรกรจึงเห็นว่าการศึกษาที่จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นไม่มีผลให้ฐานะทางการเงินของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากเดิม

2.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้วยแรงงานในครอบครัวของเกษตรกรนั้นจากการศึกษาปรากฏว่าเกษตรกรที่มีความคิดว่าเหมาะสมมีร้อยละ 64.19 และเกษตรกรที่เห็นว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่เหมาะสมกับแรงงานในครอบครัวมีร้อยละ 35.80 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่มีความคิดว่าไม่เหมาะสมนั้นมีประมานน้อยกว่าเกษตรกรที่คิดว่าเหมาะสม เพราะในแต่ละครอบครัวของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครัวเรือนที่ว่างงานหลังจากการทำสวนยางในตอนเช้า ในช่วงบ่ายเกษตรกรเห็นว่าแรงงานในครอบครัวว่างงานกันมาก และบางครอบครัวก็มีแรงงานมากพอที่จะช่วยกันทำการเกษตรได้ ส่วนเกษตรกรที่เห็นว่าไม่เหมาะสมนั้นเพราะในครอบครัวมีแรงงานน้อยมาก บางครอบครัวมีสมาชิกเพียง 3 คน หรือ 2 คน ซึ่งมีแรงงานในการทำการเกษตรไม่เพียงพอ

2.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านทุนในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่จากการศึกษาผลปรากฏว่าเกษตรกรที่มีความคิดว่าทุนของเกษตรกรมีความเหมาะสมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 16.04 และเกษตรกรที่คิดว่าทุนของเกษตรกรไม่เหมาะสมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 83.5 ดังนั้นเกษตรกรที่เห็นว่าทุนมีความเหมาะสมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีน้อยกว่าเกษตรกรที่มีความคิดว่าทุนไม่เหมาะสมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครอบครัวของตน เพราะส่วนใหญ่เกษตรกรเห็นว่าในการลงทุนเพื่อที่จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นให้ผลช้า เกษตรกรจึงมีความเห็นว่าไม่เหมาะสมกับครอบครัวของเกษตรกรซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะมีอาชีพอื่น และการทำการเกษตรอย่างอื่นรองรับที่อยู่แล้วจึงคิดว่าการลงทุนที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่เหมาะสมกับครอบครัวของตนเอง

2.1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านที่ดินทำกินของเกษตรกรในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่จากการศึกษาปรากฏดังนี้ เกษตรกรที่คิดว่าที่ดินของเกษตรกรเหมาะสมที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 8.64 และเกษตรกรที่คิดว่าที่ดินของเกษตรกรไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 91.35 จากการศึกษาในครั้งนี้จากที่เกษตรกรให้ความคิดเห็นมาในรูปแบบต่าง ๆ เพราะเกษตรกรมีที่ดินในการทำการเกษตรโดยเฉลี่ยน้อย ขนาดพื้นที่เล็กเกินไป รวมทั้งพื้นที่บางส่วนของเกษตรกรนั้นมีพื้นที่อยู่ในเขตที่ราบสูงและเป็นเชิงเขา ซึ่งพื้นที่ในส่วนนี้ไม่เหมาะสมกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ และพื้นที่บางส่วนก็เป็นที่ดินเสีย

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ในด้านเศรษฐกิจสังคม

รายการ	เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเหมาะสมในด้านเศรษฐกิจและสังคม				
1. รายได้	27	33.33	54	66.66
2. แรงงานในครอบครัว	52	64.19	29	35.80
3. ทุน	13	16.04	68	83.95
4. ที่ดินทำกิน	7	8.64	74	91.35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกิน		
ทำได้	12	14.81
ทำไม่ได้	69	85.19
ความพึงพอใจในรูปแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่		
พอใจ	79	97.53
ไม่พอใจ	2	2.47
ประโยชน์ในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปใช้ในการประกอบอาชีพ		
มีประโยชน์	80	98.77
ไม่มีประโยชน์	1	1.23
ความสนใจที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่		
สนใจ	64	79.01
ไม่สนใจ	17	20.99

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกร

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรมีดังนี้คือ

เกษตรกรที่คิดว่าสามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรเองมีร้อยละ 14.81 และเกษตรกรที่คิดว่าไม่สามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรเอง มีร้อยละ 85.18 ดังนั้นเกษตรกรที่คิดว่าสามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรได้นั้นมีจำนวนน้อยกว่าเกษตรกรที่คิดว่าไม่สามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรได้ เพราะเกษตรกรมีพื้นที่ขนาดเล็กแม้ว่าในบางครอบครัวจะมีพื้นที่ทำกินรวมมากก็ตาม แต่เมื่อดูพื้นที่แต่ละส่วนแล้วจะเป็นพื้นที่ขนาดเล็กและพื้นที่บางส่วนใช้ในการทำสวนยางพารา พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตที่ราบสูงจึงไม่เหมาะแก่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ในส่วนของเกษตรกรที่คิดว่าเหมาะสมเพราะว่าเกษตรกรบางรายมีพื้นที่มากพอและพื้นที่บางส่วนนั้นยังว่างอยู่จึงมีความคิดเห็นว่าจะสามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้

2.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านความพึงพอใจในรูปแบบของการเกษตรทฤษฎีใหม่
ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านความพึงพอใจในรูปแบบของการ
ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีดังนี้

เกษตรกรที่มีความพึงพอใจในรูปแบบของการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 97.53 ส่วนเกษตรกรที่ไม่พอใจในรูปแบบของการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 2.46 เพราะในความคิดของเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่า การทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นสามารถให้ประโยชน์กับการประกอบอาชีพ โดยที่จะเป็นหนทางที่จะช่วยเพิ่มรายได้ รวมทั้งช่วยให้ใช้เวลาที่ว่างจากการทำสวนยางในการทำอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น แต่ในทางสภาพพื้นที่ของเกษตรกรนั้นไม่เอื้ออำนวยในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่จึงไม่มีการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เกิดขึ้นเลย

2.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านของประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านของประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกรในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีดังนี้

เกษตรกรที่เห็นว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกรเองมีร้อยละ 98.76 ส่วนเกษตรกรที่เห็นว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนเองมีร้อยละ 1.23 ดังนั้นเกษตรกรที่เห็นว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนมีจำนวนมากกว่าเกษตรกรที่เห็นว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่มีประโยชน์ในการประกอบอาชีพของตน เพราะเกษตรกรเห็นว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่สามารถเพิ่มรายได้ของเกษตรกร และเป็นการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์รวมทั้งการใช้เวลาที่เหลือจากการกรีดยางก็จะสามารถนำมาประกอบอาชีพอย่างอื่นได้ เกษตรกรจึงพอใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ แต่เกษตรกรก็ไม่มีการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เพราะปัจจัยด้านต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมกับเกษตรกร

2.5 ความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านความสนใจของการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านความสนใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีดังนี้

เกษตรกรที่มีความสนใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นมีร้อยละ 79.01 ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีความสนใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 20.99 ดังนั้นเกษตรกรที่มีความสนใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีจำนวนมากกว่าเกษตรกรที่ไม่สนใจที่จะ

ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพราะเกษตรกรที่มีความสนใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นมีความคิดว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นเป็นหนทางที่จะช่วยให้เพิ่มรายได้ของเกษตรกรให้เพิ่มขึ้นจากเดิม และเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ว่างให้มีประโยชน์เพิ่มขึ้นแทนที่จะปล่อยเอาไว้โดยไม่ใช้ประโยชน์และในส่วนของเกษตรกรที่ไม่สนใจเพราะว่า เกษตรกรนั้นเห็นว่าต้องใช้เวลานานในการทำ ซึ่งใช้ระยะเวลาสั้นกว่าจะได้ผลผลิตและลงทุนสูง แม้ว่าทางรัฐจะช่วยในบางส่วนแต่เกษตรกรก็มีทุนไม่พอและเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งมีที่ทำกินน้อยอยู่แล้วด้วย รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนก็มีอาชีพอื่นรองรับในครอบครัวอยู่แล้ว ดังนั้นเกษตรกรในส่วนนี้จึงไม่สนใจที่จะทำการเกษตรแบบการเกษตรทฤษฎีใหม่

2.6 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีดังนี้

ในความคิดของเกษตรกร ร้อยละ 19.75 ที่คิดว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่เหมาะกับครอบครัวของตนและ ร้อยละ 80.24 เห็นว่าไม่เหมาะกับครอบครัวของตน เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นต้องใช้ระยะเวลาในการทำงานทำให้เกษตรกรต้องรอผลผลิตนานเกินไป และในระหว่างนั้นเกษตรกรที่ไม่มีอาชีพอื่น ๆ ก็ขาดรายได้โดยที่ในพื้นที่ส่วนนั้นเกษตรกรบางคนก็ใช้เป็นที่พักสวนผักเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่ก่อนและอีกประการหนึ่งคือในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นเกษตรกรจะต้องใช้พื้นที่อย่างน้อย 10 – 15 ไร่ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ไม่ถึง จึงยากที่จะทำตามแบบแผนของการเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้ง ๆ ที่มีการส่งเสริมจากทางรัฐบาลโดยกรมวิชาการเกษตรให้ช่วยเหลือในด้านทุนบางส่วนให้กับเกษตรกรแต่ปัจจัยสำคัญในการที่เกษตรกรคิดที่จะทำนั้นไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ตอนที่ 3 การศึกษาและความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

ปัญหาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

จากผลการศึกษาถึงปัญหาของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ พอสรุปตามลำดับความสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เนื่องจากต้องใช้เวลานานเกินไป คิดเป็นร้อยละ 28.39 (ตารางที่ 11)
2. ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินเนื่องจากเกษตรกรบางรายมีที่ดินไม่เพียงพอในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่คือมีไม่ถึง 15 ไร่ ในขนาดพื้นที่เดียว คิดเป็นร้อยละ 25.92
3. ปัญหาเกี่ยวกับการนำความรู้มาใช้ คือ เกษตรกรไม่รู้ว่าปลูกพืชชนิดใดจึงจะเหมาะสมกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 19.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือไม่เต็มที่คิดเป็นร้อยละ 14.81
5. ปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนของเกษตรกรเพราะเกษตรกรมีทุนน้อยและไม่มีทุนมาหมุนเวียนเพื่อใช้ในการผลิตหรือซื้อพันธุ์พืชมาปลูกคิดเป็นร้อยละ 11.11

ตารางที่ 11 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระยะเวลาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่	23	28.39
2. ที่ดินในการทำกินมีน้อยไม่ถึง 15 ไร่ในพื้นที่เดียวกัน	21	25.92
3. เกษตรกรไม่รู้ว่าจะปลูกพืชชนิดใดลงในพื้นที่	16	19.75
4. เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือไม่เต็มที่	12	14.81
5. ปัญหาเรื่องทุนที่มีน้อยหมุนเวียนไม่ทัน	9	11.11
รวม	81	100

ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

จากการศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ปรากฏดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. เกษตรกรต้องการให้มีการฝึกอบรมและดูงานด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มเติมมีร้อยละ 44.44
2. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ให้กับเกษตรกรมีร้อยละ 22.22
3. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยในด้านพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มีร้อยละ 18.51
4. เกษตรไม่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการอะไร มีร้อยละ 14.81

ตารางที่ 12 ความต้องการของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต้องการให้ฝึกอบรมและดูงานเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มเติม	36	44.44
2. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ให้มากขึ้น	18	22.22
3. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือด้านพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์	15	18.51
4. ไม่มีความคิดเห็น	12	14.81
รวม	81	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านทุ่งครก ตำบลแคว อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา มีเกษตรกรที่ทำการศึกษทั้งสิ้น 81 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์หาข้อมูลพร้อมทั้งได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้หาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. เกษตรกรที่ทำการศึกษส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีอายุโดยเฉลี่ย 35 ปี การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้น ป.6 และ ป.4 สามารถอ่านออกและเขียนได้ดี เกษตรกรนับถือศาสนาพุทธและอิสลาม โดยที่ในครัวเรือนของเกษตรกรนั้นมีสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 3 คน 7 คน และ 11 คน (ตามลำดับ) และกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกรนั้นเกษตรกรจะมีที่ดินทำกินส่วนใหญ่เฉลี่ย 9.5 ไร่ รองลงมาคือ 37.5 ไร่ และ 23.5 ไร่ (ตามลำดับ) สำหรับการประกอบอาชีพของเกษตรกรนั้นอาชีพหลักของเกษตรกรคือทำสวนยางพารา และทำนา ส่วนอาชีพรองได้แก่ ทำสวน และค้าขาย ซึ่งรายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้จากภาคเกษตรกรรม โดยที่รายได้ของเกษตรกรโดยเฉลี่ยเท่ากับ 55,347.5 บาท/ปี 60,248 บาท/ปี และ 65,149 บาท/ปี (ตามลำดับ)

ในการรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรกรรับรู้จากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล และเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล โดยที่แหล่งความรู้ทั้งสองนั้นสามารถให้ความเข้าใจกับเกษตรกรได้และเกษตรกรสามารถที่จะนำไปใช้ในการทำการเกษตรได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นเกษตรกรก็จะปรึกษาปัญหากับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล และพัฒนากรตำบลซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวนี้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเกษตรกรเป็นอย่างดี

2. ในเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่มีผลการศึกษาดังนี้

ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านหลักการของการเกษตรทฤษฎีใหม่กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเกษตรกรนั้นในด้านรายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกรเห็นว่าไม่เหมาะสม รวมทั้งด้านทุน และที่ดินทำกินก็เช่นกัน เกษตรกรเห็นว่าไม่เหมาะสมกับครอบครัวของเกษตรกรแต่ในเรื่องของแรงงานในครอบครัวเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะสมในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าไม่สามารถทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรได้ เนื่องจากมีพื้นที่น้อยขนาดย่อย และไม่มีทุนมาลงทุนในการผลิต แต่เกษตรกรส่วนใหญ่พอใจในรูปแบบของการเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเกษตรของตนมาก ส่วนใหญ่มีความสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เนื่องจากเห็นว่าเป็นหนทางที่จะเพิ่มรายได้และยังเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์เช่นกัน แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดว่าการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร เฉพาะฉะนั้นจึงไม่มีการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่เลย

3. ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่นานเกินไป รวมทั้งปัญหาที่ดินทำกินมีน้อยไม่รู้จะปลูกพืชชนิดใดให้เหมาะสม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือไม่เต็มที่และมีปัญหาด้านการลงทุนเพราะเกษตรกรมีทุนที่จะลงทุนน้อย

ความต้องการของเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกอบรมงานเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจให้มากขึ้น ต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือด้านความรู้และพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ชนิดต่าง ๆ ในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งนั้นไม่มีความคิดเห็นว่าการทำอะไร

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป รวมทั้งปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรก่อนที่จะทำการส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ
2. ควรจะมีการจัดการฝึกอบรม ในเรื่องการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับเกษตรกรอย่างจริงจัง และควรจัดให้เกษตรกรไปดูงานเพื่อความเข้าใจอย่างกระจ่างของเกษตรกร
3. ในการส่งเสริมเกษตรกรในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ควรคัดเลือกเฉพาะเกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่และผู้ที่มีความสนใจเท่านั้น เพราะจะทำให้ง่ายในการที่จะฝึกอบรมเกษตรกร
4. ในการศึกษาในครั้งต่อไปควรที่จะทำการคัดเลือกเกษตรกรออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมในด้านพื้นที่ ทุน และที่สำคัญคือเลือกเกษตรกรที่มีความสนใจในการศึกษาเพื่อที่จะทำให้อุทิศได้ดียิ่งขึ้นและสมบูรณ์

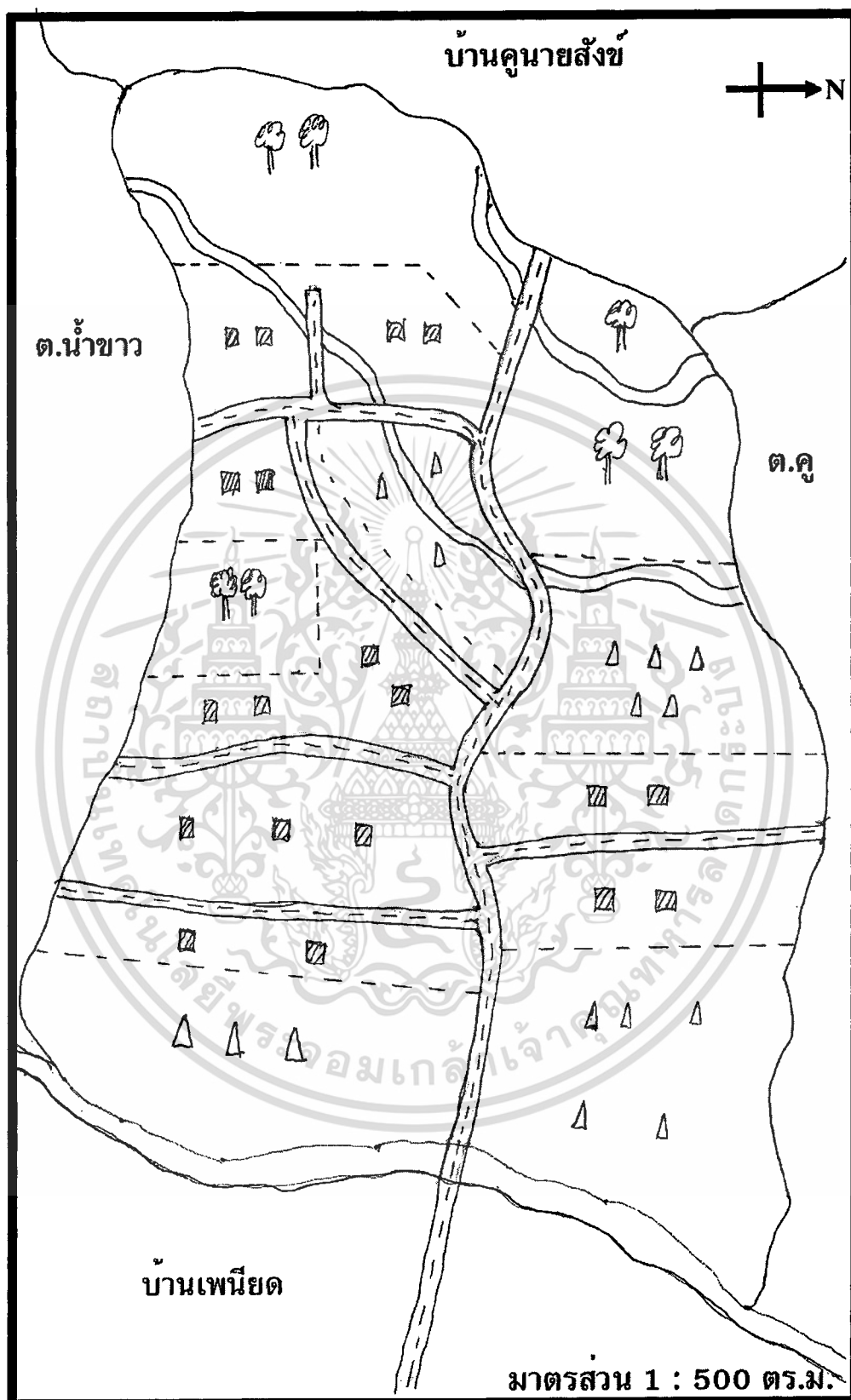
เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. 2537. ทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับน้ำเพื่อการเกษตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2534. แนวทางการจัดการดินตามกลุ่มดิน. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2541. คู่มือการปฏิบัติงานโครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2542. คู่มือการปฏิบัติงานโครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร.
- กองแผนงานโครงการพิเศษ. 2543. กรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ ปีงบประมาณ 2543. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (กนภ.). 2542. แบบสอบถามข้อมูลระดับหมู่บ้าน ปี 2542. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. มปป. ทฤษฎีใหม่. (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 21
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2531. รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแผนงานสร้างเสริมรายได้แผนงานส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต เรื่องแนวความคิดการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาคนและสร้างเสริมรายได้ ปี 2532. กรุงเทพฯ : อัดสำเนาเย็บเล่ม.
- สุคนธ์ จัตนัย. มปป. การใช้เงินทุนของกลุ่มในกิจกรรมต่อเนื่อง. เอกสารอัดสำเนา.
- สุเมธ ดันดิเวชกุล. มปป. การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและต่อสู้ภัยแล้งภายใต้ทฤษฎีใหม่. อัดสำเนาเย็บเล่ม.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพภาคผนวกที่ 1 แผนที่แสดงลักษณะพื้นที่ต่างๆ ของบ้านทุ่งครก

ที่มา : แบบสอบถามข้อมูลระดับหมู่บ้าน ปี 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

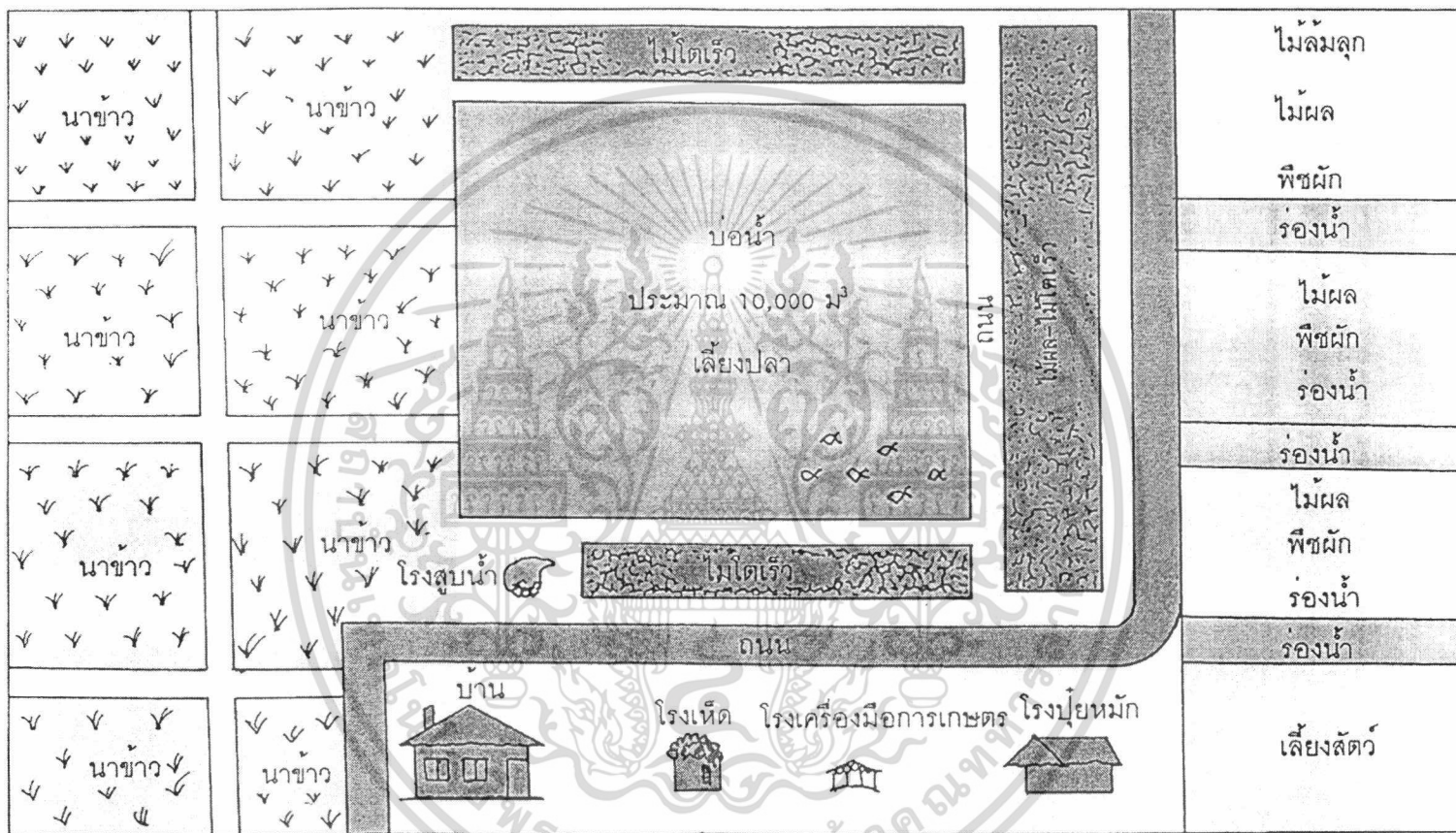
สัญลักษณ์ในแผนที่

	หมายถึง	ถนนภายในหมู่บ้าน
	หมายถึง	ลำคลอง
	หมายถึง	พื้นที่อยู่อาศัย
	หมายถึง	พื้นที่ป่า
	หมายถึง	พื้นที่ทำนา
	หมายถึง	เส้นแบ่งเขตพื้นที่ต่างๆ

อาณาเขตติดต่อของบ้านทุ่งครก

ทิศตะวันออก	จดบ้านเพนียด
ทิศตะวันตก	จดบ้านขุนายสังข์
ทิศใต้	จดตำบลน้ำขาว (บ้านคูตืน)
ทิศเหนือ	จดตำบลภู (บ้านใหม่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพภาคผนวกที่ 2 แบบจำลองทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพื้นที่ 15 ไร่
ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน, 2527

แบบสัมภาษณ์ปัญหาพิเศษ

เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของหมู่บ้านบ้านทุ่งครก ต.แค อ.จะนะ

จ.สงขลา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล

ชื่อ สกุล

ตอนที่ 1 ศึกษาถึงสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกร และความรู้ และแหล่งรับรู้ข่าวสาร
ของเกษตรกรด้านเกษตรทฤษฎีใหม่

1.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ไม่ได้เรียน
 - จบต่ำกว่า ป.4
 - จบ ป.4
 - จบสูงกว่า ป.4 (ระบุ)
4. ความสามารถทางการศึกษา
 - อ่านออกเขียนได้บ้าง
 - อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
 - อ่านออกเขียนไม่ได้
 - อ่านและเขียนได้ดี
5. ศาสนา
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
7. ปัจจุบันมีที่ดินกรรมสิทธิ์ทั้งหมดกี่ไร่
8. อาชีพหลัก
 - ทำนา
 - เลี้ยงสัตว์
 - ทำสวน
 - อื่น ๆ (ระบุ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. อาชีพรอง

- ทำนา
- เลี้ยงสัตว์
- ทำสวน
- อื่น ๆ (ระบุ)

10. รายได้เมื่อปีที่ผ่านมา (ประมาณ) บาท

10.1 รายได้จากผลผลิตทางการเกษตร บาท

10.2 รายได้ที่ไม่ใช่จากการเกษตร บาท

1.2 แหล่งรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

1. ท่านรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่จากแหล่งใดต่อไปนี้

(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล
- เจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล
- เจ้าหน้าที่จากอำเภอ
- รู้จากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น
- รู้จากเพื่อนบ้าน
- อื่น ๆ (ระบุ)

2. แหล่งข้อมูลที่ท่านได้รับทราบมาให้ความรู้และเข้าใจได้หรือไม่

- เข้าใจ
- เข้าใจบ้างเล็กน้อย
- ไม่เข้าใจ

3. ท่านคิดว่าท่านสามารถนำความรู้จากที่ท่านเคยรับรู้มาไปใช้ในการกระทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้หรือไม่

- นำไปใช้ได้
- นำไปใช้ได้บ้างพอประมาณ
- นำไปใช้ไม่ได้เลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เมื่อท่านเกิดปัญหาในการทำการเกษตรท่านคิดว่าควรจะปรึกษาใคร
- เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล
- เจ้าหน้าที่พัฒนากรตำบล
- อื่น ๆ (ระบุ)
5. จากข้อ 4 เจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้ความสะดวกแก่ท่านมากน้อยเพียงใด
- ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี
- ให้ความช่วยเหลือไม่เต็มที่
- ไม่ให้ความช่วยเหลือเลย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่

1. ระบบและหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของท่านในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่

	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1.1 รายได้		
1.2 แรงงานในครอบครัว		
1.3 ทุน		
1.4 ที่ดินทำกิน		

2. ท่านคิดว่าสามารถทำได้หรือไม่ในพื้นที่หรือที่ดินของท่าน

- ได้
- เพราะ
-
- ไม่ได้
- เพราะ
-

3. ท่านพอใจในรูปแบบที่ท่านรับรู้เกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่หรือไม่

- พอใจ
- ไม่พอใจ

4. ท่านคิดว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของท่านหรือไม่

- มี
- ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ท่านมีความสนใจที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่หรือไม่

สนใจ

เพราะ

.....

.....

.....

ไม่สนใจ

เพราะ

.....

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและความต้องการของท่านเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

1. ปัญหาในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ของท่านมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความต้องการด้านความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ท่านต้องการมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้